

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 16.4.2024
COM(2024) 173 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU
REGIONŮ**

Zpráva o stavu Schengenu 2024

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ
ZPRÁVA O STAVU SCHENGENU 2024**

V roce 2023 schengenský prostor bez kontrol na vnitřních hranicích (dále jen „schengenský prostor“) nadále prokazoval odolnost vůči měnící se geopolitické situaci, ačkoli zůstává vystaven vzájemně propojeným výzvám. Zpráva o stavu Schengenu v roce 2024 shrnuje důležitý vývoj, k němuž v uplynulém roce došlo, a poskytuje ucelený přehled o stavu schengenského prostoru. Odráží hlavní iniciativy v rámci mandátu současné Komise zaměřené na posílení schengenského rámce.

Na základě schengenských hodnocení a monitorování provedených v roce 2023 zpráva rovněž určuje prioritní oblasti, které vyžadují politické a operativní podněty, a upozorňuje na oblasti, kde je třeba zlepšit uplatňování schengenských pravidel. Téměř 40 let po podpisu Schengenské dohody zůstává vysoká úroveň přeshraniční spolupráce stejně důležitá jako kdykoli předtím, neboť umožňuje, aby schengenský prostor i nadále přispíval k hospodářské konkurenceschopnosti EU a usnadňoval život občanů a podniků a zvyšoval jejich bezpečnost.

Tato zpráva¹, kterou se zahajuje schengenský cyklus 2024–2025, slouží jako základ pro politické rozhodování a následná opatření na evropské i vnitrostátní úrovni. S cílem usnadnit provádění prioritních opatření pro schengenský prostor předložila Komise spolu s touto zprávou návrh doporučení Rady pro schengenský prostor a vyzývá Radu, aby jej přijala na nadcházejícím zasedání schengenské rady v červnu 2024.

Zejména dohody, jichž bylo dosaženo ohledně legislativního rámce, historické kroky, jež byly učiněny za účelem dokončení schengenského prostoru, a konsolidace správy Schengenu jsou základními kameny pro přechod od přetrvávajícího krizového stavu k připravenosti, odolnosti a kolektivním reakcím, což představuje zlom v našem společném úsilí o správu Schengenu.

¹ Zpráva o stavu Schengenu v roce 2024 se zabývá právní povinností Komise podávat zprávy podle článku 25 nařízení Rady 2022/922 a článku 33 Schengenského hraničního kodexu.

1. PLNĚNÍ NAŠICH ZÁVAZKŮ OHLEDNĚ POSÍLENÍ SCHENGENSKÉHO PROSTORU

Po téměř čtyřech desetiletích spolupráce se Schengen vyvinul v největší prostor na světě, ve kterém lze cestovat bez omezení. Vytvořením prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích se společnou vnější hranicí se členské státy EU ambiciózně zavázaly přijmout **společnou odpovědnost** v rámci struktury, kde jejich jednání přesahuje vnitrostátní zájmy a má dopad na všechny členy Schengenu.

Posílený právní rámec

Řada po sobě jdoucích krizí v nedávné době zdůraznila význam posílení odolnosti schengenského prostoru. Bylo stále zřejmější, že dobře fungující schengenský prostor vyžaduje posílený společný právní rámec, aby se zmírnil pocit přetrvávající krize a aby se upustilo od jednostranných a nekoordinovaných opatření, která pramení především z nedostatku účinných společných nástrojů. Dohody o nových právních předpisech v rámci druhého schengenského cyklu, jimiž plníme svůj závazek vytvořit silný a perspektivní Schengen, otevírají novou kapitolu v historii Schengenu s cílem zachovat jeho integritu.

Politická dohoda o revidovaném **Schengenském hraničním kodexu** ochrání základní kámen schengenského prostoru, kterým je neprovádění kontrol na vnitřních hranicích. Další záruky a nová opatření, včetně postupu předávání za účelem zmírnění druhotného pohybu, by měly členským státům umožnit účinně řešit jejich obavy v oblasti bezpečnosti a migrace prostřednictvím posílené přeshraniční spolupráce, a to v návaznosti na doporučení Komise z roku 2023² o schengenské spolupráci. Nová pravidla rovněž posílí koordinaci EU, zajistí předvídatelnost a zlepší soubor nástrojů, které jsou k dispozici pro účinnou reakci na výzvy na vnějších hranicích EU, zejména v případech ohrožení veřejného zdraví³ a v situacích, kdy jsou migranti využíváni jako nástroj pro politické účely.

Kromě toho bylo dosaženo pokroku v zabezpečení vnějších vzdušných hranic a současně umožněno zrychlení letecké dopravy díky politické dohodě o dvou nařízeních, která mají posílit využívání **předběžných informací o cestujících**. Je to poprvé, kdy budou donucovací orgány moci získávat tyto informace pro vybrané lety uvnitř EU.

Zásadním průlomem, který rovněž významně podpoří a posílí dobré fungování schengenského prostoru, bylo navíc dosažení politické dohody o **paktu o migraci a azylu** v prosinci 2023. Po přijetí nového nařízení o prověřování budou zejména stanovena jednotná pravidla pro posílení vnějších hranic a zvýšení bezpečnosti v schengenském prostoru způsobem, který zajistí plné dodržování základních práv. Pakt rovněž zefektivní postupy v oblasti udělování azylu a navrácení, a tím omezí nepovolený druhotný pohyb v rámci schengenského prostoru.

Pokud jde o výměnu informací mezi donucovacími orgány, **směrnice o výměně informací**

² C(2023) 8139 final.

³ Například v porovnání s pandemií COVID-19 je Rada oprávněna v případě rozsáhlých ohrožení veřejného zdraví zavést dočasná cestovní omezení v celé EU a zároveň umožnit výjimky z omezení vstupu pro určité kategorie osob, u nichž se má za to, že vykonávají nezbytné cesty.

mezi donucovacími orgány⁴ přijatá v květnu 2023 a **nařízení Prüm II⁵** o automatizovaném vyhledávání a výměně údajů pro policejní spolupráci přijaté v únoru 2024 odstraňují informační nedostatky a podporují jak předcházení trestné činnosti, tak její odhalování a vyšetřování.

Kromě toho jsou nyní zavedena přísnější pravidla na podporu prostoru svobody, práva a bezpečnosti s cílem bojovat proti dvěma klíčovým formám přeshraniční trestné činnosti. Za prvé, **pozměněná směrnice o boji proti obchodování s lidmi⁶** zavede silnější nástroje, které donucovacím a soudním orgánům umožní vyšetřovat a stíhat nové formy vykořisťování a chránit oběti obchodování s lidmi. Nové právní předpisy zajišťují lepší koordinaci mezi orgány pro boj proti obchodování s lidmi a azylovými orgány. Za druhé, dohoda, které bylo dosaženo ohledně aktualizace pravidel týkajících se **nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi při dovozu a vývozu⁷**, přispěje ke snížení rizika obcházení embarga při vývozu palných zbraní pro civilní použití a k posílení kontrol dovozu těchto zbraní ze třetích zemí.

V neposlední řadě je stále nutné dosáhnout pokroku v jednáních o legislativních návrzích týkajících se boje proti **převaděčství migrantů⁸**. Stávající právní předpisy staré desítky let neposkytují správné nástroje pro boj s touto stále se vyvíjející trestnou činností a je nutné posílit spolupráci na úrovni EU a s členskými státy. To zahrnuje i návrh nařízení o posílení policejní spolupráce v souvislosti s předcházením, odhalováním a vyšetřováním převaděčství migrantů a obchodování s lidmi a o zvýšení podpory Europolu při předcházení těmto trestným činům a boji proti nim⁹.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/977 ze dne 10. května 2023 o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV (Úř. věst. L 134, 22.5.2023, s. 1).

⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/982 ze dne 13. března 2024 o automatizovaném vyhledávání a výměně údajů pro policejní spolupráci a o změně rozhodnutí Rady 2008/615/SVV a 2008/616/SVV a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1726, (EU) 2019/817 a (EU) 2019/818 (nařízení Prüm II) (Úř. věst. L, 2024/982, 5.4.2024).

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV (Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1).

⁷ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o opatřeních pro dovoz, vývoz a tranzit palných zbraní, jejich hlavních částí a střeliva, kterým se provádí článek 10 Protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o palných zbraních) (přepracované znění) (COM(2022) 480 final).

⁸ COM (2023) 754 final a COM (2023) 755 final.

⁹ COM (2023) 754 final.

Zajištění včasného provedení posíleného rámce

Aktualizovaný právní rámec, který je základem fungování schengenského prostoru, dokládá sílu Unie, která je pro své občany přínosem. Po formálním přijetí legislativního balíčku bude pro zachování silného Schengenu v nadcházejících letech rozhodující jeho provádění. Komise bude tuto fázi pečlivě koordinovat a monitorovat. Je naší společnou odpovědností zajistit rychlé, soudržné a důsledné provádění, a to zejména:

Na vnějších hranicích:

- K zajištění účinného provádění **nařízení o prověřování** bude nutné, aby každý členský stát zahájil proces přidělování zdrojů a kapacit, včetně zřízení nezávislého monitorovacího mechanismu.

V oblasti vnitřních opatření:

- Po přijetí změn **Schengenského hraničního kodexu** budou členské státy v úzké spolupráci se schengenským koordinátorem pracovat na regionálním přístupu k zavádění nových opatření v regionech na vnitřních hranicích, včetně operativních opatření pro použití postupu předávání a posílené policejní spolupráce, s cílem postupně zrušit dlouhodobé kontroly na vnitřních hranicích.
- Do konce roku budou muset všechny členské státy zajistit, aby určené **jednotné kontaktní místo**, které je ústředním subjektem odpovědným za koordinaci a usnadňování výměny informací podle směrnice o výměně informací mezi donucovacími orgány, bylo funkční a složené z pracovníků příslušných donucovacích orgánů, kteří pracují v rámci jednotného elektronického systému správy případů.
- V souladu s revidovanou **směrnicí o boji proti obchodování s lidmi** musí členské státy změnit vnitrostátní trestní právo a formalizovat své referenční mechanismy jako první krok k vytvoření evropského referenčního mechanismu pro boj proti obchodování s lidmi.

Dokončení schengenského prostoru

Během druhého schengenského cyklu se k schengenskému prostoru připojilo **Chorvatsko**. V loňském roce Chorvatsko přivítalo přibližně o dva miliony turistů více než v roce 2022¹⁰, což podpořilo jeho národní hospodářství, neboť cestovní ruch se na hrubém domácím produktu (HDP) Chorvatska podílí 20 %. Přijetí Chorvatska do schengenského prostoru rovněž usnadnilo posílení regionální spolupráce se sousedním Maďarskem, Itálií a Slovinskem. Mezi prosincem 2023 a únorem 2024 prošlo Chorvatsko prvním pravidelným schengenským hodnocením, které odhalilo zvýšenou operativní činnost, jež byla podniknuta za účelem řešení druhotného pohybu a přeshraniční trestné činnosti, přičemž došlo k výraznému zvýšení počtu společných hlídek na hranicích se Slovinskem¹¹. Odklonění migračních toků na

¹⁰ Chorvatské turistické sdružení: „CROATIA VISITED BY 20.6 MILLION TOURISTS IN 2023“ (CHORVATSKO V ROCE 2023 NAVŠTÍVILO 20,6 MILIONU TURISTŮ), tisková zpráva, 3.1.2024: <https://www.htz.hr/en-GB/press/press-releases/croatia-visited-206-million-tourists-2023>

¹¹ Počet společných hlídek mezi Chorvatskem a Slovinskem se zvýšil ze 437 v roce 2022 na 864 v roce 2023.

západobalkánské trase a zvýšený počet nelegálních vstupů na hranici s Bosnou a Hercegovinou však vyžaduje zvýšené úsilí o potlačení převaděčských sítí a další posílení činností v oblasti ostrahy hranic.

Jedním z milníků schengenského cyklu 2023–2024 bylo dlouho očekávané rozhodnutí Rady¹² o přijetí **Bulharska a Rumunska** do schengenského prostoru v prosinci 2023. Jedná se o výsledek průběžného přínosu Bulharska a Rumunska k plně funkčnímu schengenskému prostoru, který byl již mnohokrát prokázán¹³. Bulharsko a Rumunsko se od 31. března 2024 staly novými členy schengenského prostoru plně uplatňujícími schengenské *acquis*. V první fázi byly zrušeny kontroly na vnitřních vzdušných a námořních hranicích.

V zájmu posílení ochrany **vnějších hranic** se oba členské státy jakožto státy schengenského prostoru dohodly s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž („Frontex“) na posílení přítomnosti stálého útvaru. V posledních měsících začala agentura pracovat na ztrojnásobení počtu příslušníků stálého útvaru na bulharsko-turecké hranici a zvýšila také svou přítomnost na bulharských a rumunských hranicích se Srbskem. Posílená spolupráce vyplývající z **rámce spolupráce**¹⁴, zahájená v březnu 2024, již přináší pozitivní výsledky a kapacity na vnějších hranicích posílí také nové zvláštní finanční opatření ve výši 85 milionů EUR, které zahájila Komise. V rámci přípravy na budoucí zrušení kontrol na vnitřních pozemních hranicích byla posílena policejní spolupráce v regionu vytvořením **iniciativy pro regionální spolupráci** podle přístupu zaměřeného na celou migrační trasu, která zahrnuje také Rakousko, Řecko, Maďarsko a Slovensko. Jejím cílem je na základě společných analýz rizik vytvořit společný mechanismus ročního plánování, který stanoví konkrétní činnosti. Tuto iniciativu, kterou střídavě koordinují zúčastněné členské státy, bude nadále podporovat schengenský koordinátor. Komise bude i nadále poskytovat veškerou potřebnou podporu předsednictví Rady, aby se zajistilo, že rozhodnutí o zrušení kontrol na vnitřních pozemních hranicích bude možné přijmout v roce 2024.

Základem integrace Schengenu je rychlá výměna informací, což platí zejména pro ty členské státy, které dosud neuplatňují schengenské *acquis* v plném rozsahu. Připojení **Kypru** k Schengenskému informačnímu systému v červenci 2023 vzhledem k jeho zeměpisné poloze výrazně posílilo bezpečnost v Evropě¹⁵. V únoru 2024 měl Kypr v systému více než 12 000 aktivních záznamů a kyperské orgány provedly přibližně 21 milionů vyhledávání, což umožnilo odhalit možné bezpečnostní hrozby a pomohlo rovněž nalézt přibližně 30 pohřešovaných osob. Schengenské hodnocení provedené v roce 2023 ukázalo, že systém je

¹² Rozhodnutí Rady (EU) 2024/210 ze dne 30. prosince 2023 o plném uplatňování ustanovení schengenského *acquis* v Bulharské republice a Rumunsku.

¹³ V listopadu 2023 Komise po dohodě s Bulharskem koordinovala doplňkovou a dobrovolnou vyšetřovací misi. Tato doplňková vyšetřovací mise poskytla aktuální a doplňující informace o uplatňování schengenského *acquis* v Bulharsku, a to s přihlédnutím k výsledkům dvou předchozích misí. Dokument Rady č. 16090/23.

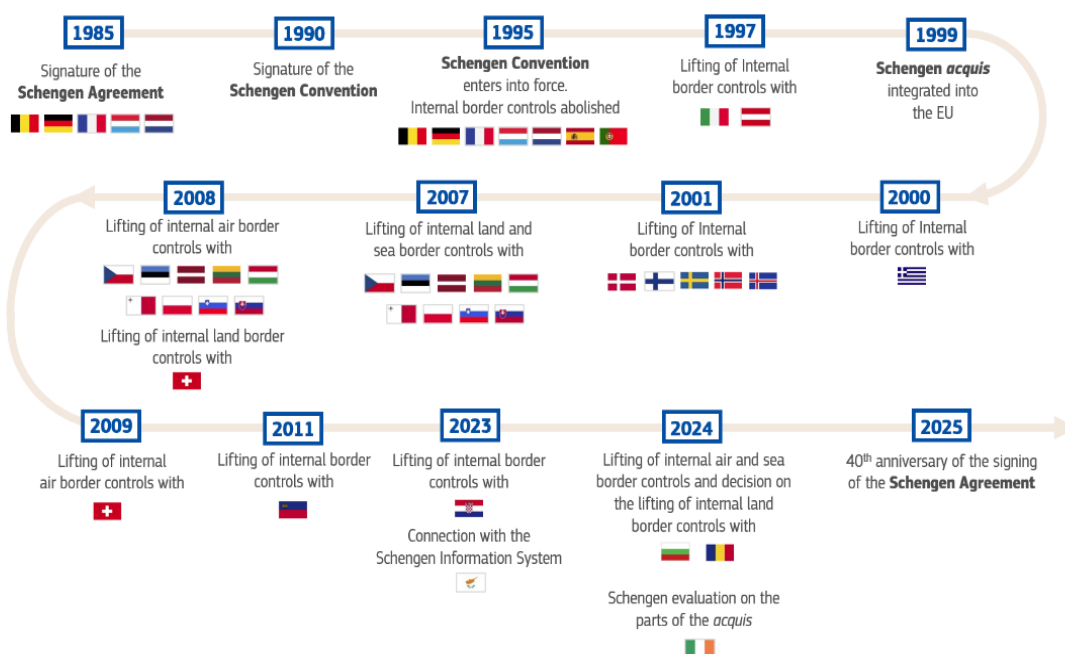
¹⁴ „Bulgaria and Romania strengthen cooperation on border and migration management“ (Bulharsko a Rumunsko posilují spolupráci v oblasti správy hranic a migrace), březen 2024, k dispozici na adrese https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_1283

¹⁵ Od připojení Kypru k Schengenskému informačnímu systému bylo na základě evropského zatýkacího rozkazu zatčeno přibližně 20 hledaných osob, z nichž přibližně tři čtvrtiny již byly předány členskému státu, který rozkaz vydal.

dobře integrován do postupů při ochraně hranic, migraci a vymáhání práva na Kypru, ačkoli je třeba vyvinout další úsilí, aby byly plně využity všechny dostupné funkce. Důležité kroky byly podniknuty také v souvislosti s přijetím **Irska** do schengenského prostoru, pokud jde o části schengenského *acquis*, v nichž Irsko požádalo o účast, včetně policejní spolupráce, Schengenského informačního systému, justiční spolupráce v trestních věcech, spolupráce v oblasti drog a podle článku 26 Schengenské úmluvy. Schengenské hodnocení zbývajících částí *acquis*, v nichž Irsko požádalo o účast, bude dokončeno v druhé polovině roku 2024¹⁶.

Dokončení schengenského prostoru

Rozsáhlý a jednotný schengenský prostor je hnací silou stability a prosperity na celém kontinentu. Dokončení schengenského prostoru je pro tuto Komisi klíčovou prioritou. Důkazem tohoto závazku je první rozšíření po více než deseti letech o Chorvatsko, jakož i rozhodnutí o zrušení kontrol na vnitřních vzdušných a námořních hranicích s Bulharskem a Rumunskem přijaté v roce 2023.

Další kroky:

- Nyní je třeba, aby Rada přijala konečné rozhodnutí a stanovila vhodné datum pro zrušení kontrol na **vnitřních pozemních hranicích s Bulharskem a Rumunskem**.
- Jakmile probíhající schengenské hodnocení potvrdí připravenost **Irska** provádět části *acquis*, v nichž požádalo o účast, bude Rada moci přijmout jednomyslné rozhodnutí.
- V návaznosti na schengenská hodnocení **Kypru** ve všech oblastech politiky sleduje Komise pokrok dosažený při provádění doporučení a v tomto ohledu provede nezbytné inspekce na místě. Současně bude Komise pokračovat ve spolupráci s kyperskými orgány na další integraci Kypru do schengenského prostoru s ohledem na jeho zvláštní podmínky.

¹⁶ Justiční spolupráce v trestních věcech, spolupráce v oblasti drog a podle článku 26 Schengenské úmluvy, který stanoví povinnosti dopravců přepravujících státní příslušníky třetích zemí, jimž byl odepřen vstup.

2. NA CESTĚ K INTEGROVANÉMU RÁMCI SPRÁVY SCHENGENSKÉHO PROSTORU

Jak zdůraznila předsedkyně von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie v roce 2023, společné výzvy vyžadují jednotný postup¹⁷. Schengenský prostor v posledních letech důsledně prokazuje, že díky koordinovanému evropskému přístupu může poskytovat vysokou úroveň ochrany. V roce 2023 se **schengenská rada** vyvinula v platformu pro koordinaci společné reakce na společné výzvy, které mají dopad na členy Schengenu a schengenský prostor jako celek.

Politická koordinace na úrovni EU s pomocí posílených nástrojů

V souladu s prioritami stanovenými schengenskou radou v červnu 2023 byly posíleny nástroje **schengenského cyklu** s cílem zlepšit včasnou identifikaci rizik a nedostatků, které mají dopad na stabilitu Schengenu, a podpořit vyšší úroveň provádění. Toto společné úsilí přispělo k **posílení mandátu** schengenské rady a vytvořilo podmínky pro účinnější společné reakce.

Zejména **schengenský barometr+**, do něhož se stále více začleňují výsledky schengenských hodnocení, účinněji identifikuje problémy vyžadující společnou reakci. Například odhalení zneužívání azylového systému ze strany státních příslušníků zemí s bezvízovým stykem posloužilo jako podpora revize mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti a poznatky o problémech v oblasti navracení přispěly k probíhajícím úvahám o tom, jak zvýšit účinnost udržitelného navracení prostřednictvím podpory evropského přístupu. Rovněž výsledky prvního tematického hodnocení v oblasti obchodování s drogami a zjištění závažných nedostatků při provádění hraničních kontrol daly podnět ke konkrétním nápravným opatřením.

Řešení nedostatků v situačním obrazu EU

Schengenský barometr+ přispěl k vývoji situačního obrazu EU tím, že shromáždil údaje a informace dostupné na úrovni EU. **Dostupné údaje jsou však stále neúplné a nesourodé** v důsledku jejich nízké kvality a nedostatečně rozvinuté komplexní analýzy na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU.

V schengenském cyklu 2024–2025 bude Komise v úzké spolupráci s orgány pro spravedlnost a vnitřní věci a členskými státy dále usilovat o to, aby údaje a analýzy byly úplnější a kvalitnější. Je nezbytné vyvodit chybějící vazby mezi souvisejícími údaji, jejichž nedostatek brání rozhodovacím schopnostem pohraničních, migračních a bezpečnostních orgánů a představuje bezpečnostní mezeru. Komise dále vyzývá orgány, aby posílily **společné analýzy** průřezových témat, které by vycházely z intenzivnější výměny informací mezi nimi a zahrnovaly všechny relevantní informace.

K řešení těchto výzev bude nezbytné využít **posílených rozsáhlých informačních systémů** spolu s novými systémy a nástroji interoperability. Jejich včasné zavedení je prioritou. Stejně tak je třeba urychlit práce na zavedení centrálního úložiště pro podávání zpráv a statistiky, které umožní automatické vytváření statistických údajů napříč systémy a podávání analytických zpráv.

¹⁷ Projev o stavu Unie, 13. září 2023.

Vnitrostátní správa

Udržitelná víceúrovňová správa Schengenu se opírá o **spolehlivé vnitrostátní struktury v členských státech**, které zaručují vysokou úroveň koordinace všech příslušných aktérů a účinně přispívají k bezproblémové součinnosti mezi vnitrostátní úrovní a úrovní EU s cílem zajistit důsledné provádění schengenské architektury.

Na vnitrostátní úrovni schengenská hodnocení v roce 2023 poukázala na rozdílné koordinační struktury, strategie a administrativní kapacity pro uplatňování schengenských požadavků v praxi. Zatímco některé členské státy zavedly koordinační struktury a postupy pro správu Schengenu, v několika dalších stále chybí centralizovaný koordinační subjekt. Kromě toho není ve všech příslušných oblastech uplatňován jednotný model analýzy rizik¹⁸. Tyto nedostatky brání členským státům vytvořit si ucelený vnitrostátní situační obraz, což omezuje jejich chápání celkových stávajících a vznikajících potřeb. Současný situační obraz rovněž nezohledňuje vzájemné vazby mezi různými otázkami, jako je přeshraniční trestná činnost a správa hranic. V několika členských státech jsou tyto otázky řešeny odděleně, což omezuje hraniční postupy pouze na řízení migrace.

Slabé vnitrostátní řídicí struktury brání účinnému provádění **strategických nástrojů a postupů**, zejména vnitrostátních plánů rozvoje schopností a pohotovostního plánování. Brání také účinnému sladění vnitrostátních a evropských strategií, což má dopad na schopnost jednat o evropských prioritách na vnitrostátní úrovni. A konečně nejednotnost brání členským státům v tom, aby mohly využívat iniciativy EU v rámci schengenské rady a navazovat na ně.

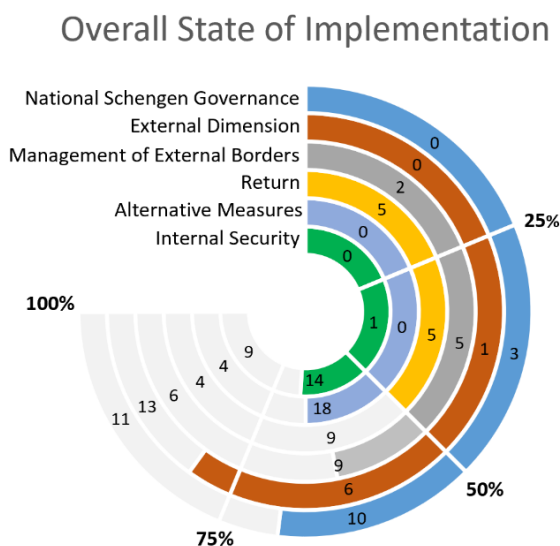
Poté, co Komise v březnu 2023 přijala víceletou strategickou politiku pro evropskou integrovanou správu hranic, agentura Frontex revidovala technickou a operativní strategii a poskytla členským státům školení a technickou podporu při revizi jejich vnitrostátních strategií. Komise brzy přezkoumá aktualizované strategie předložené členskými státy s ohledem na výsledky tematického hodnocení evropské integrované správy hranic provedeného v roce 2019. Podobný přístup je nutný i v oblasti vnitřní bezpečnosti, neboť nedávná schengenská hodnocení odhalila, že vnitrostátní strategie vnitřní bezpečnosti nejsou vždy v souladu s prioritami EU a strategiemi souvisejícími s vnitřní bezpečností.

Posílená vnitrostátní správa připraví půdu pro vyšší úroveň provádění schengenských pravidel díky zvýšené odpovědnosti a koordinaci. Každý právní předpis je pouze tak dobrý, jak účinné je jeho provádění, a schengenský hodnotící a monitorovací mechanismus je v tomto ohledu klíčovou zárukou. S cílem překlenout propast mezi operativní a politickou úrovní provedla Komise v roce 2023 **nová komplexní schengenská hodnocení**, jejichž výsledkem jsou zprávy pro jednotlivé země. V souladu s novými strategickými zprávami, které odrážejí synergie mezi všemi oblastmi schengenské politiky, stanovila Komise spolu s členskými státy v roce 2023 společnou a objektivní metodiku pro **srovnávací přehled stavu Schengenu**. Srovnávací přehled stavu Schengenu zobrazuje úroveň provádění doporučení vyplývajících ze schengenských hodnocení. Měří pokrok dosažený ve fázi následných opatření navazujících na

¹⁸ V souladu se společným modelem integrované analýzy rizik (CIRAM).

schengenská hodnocení. Tím, že poskytuje tento ucelený a integrovaný přehled¹⁹, umožňuje identifikovat nedostatky v provádění, na které musí členské státy zaměřit své úsilí.

Z jednotlivých srovnávacích přehledů stavu Schengenu v roce 2024 vyplynulo, že členské státy celkově přijaly účinné kroky k provedení nápravných opatření za účelem řešení doporučení vyplývajících ze schengenských hodnocení, ačkoli jejich provádění je pomalé. V průměru se míra provádění pohybuje mezi 48 % a 80 %, přičemž většina členských států dosáhla více než 50 %. Pokrok se v šesti různých oblastech, které jsou ve srovnávacím přehledu měřeny, liší. V některých oblastech, jako je vnitřní bezpečnost a policejní spolupráce, mají členské státy podobnou úroveň provádění, což vypovídá o podobných problémech při uplatňování schengenských pravidel, přičemž většina států se pohybuje v rozmezí 50–75 %. V jiných oblastech, zejména v oblasti správy vnějších hranic a navracení, se však provádění nápravných opatření v jednotlivých členských státech liší a v mnoha případech zůstávají závažné nedostatky neodstraněny (viz příloha 1).

Souhrnný srovnávací přehled stavu Schengenu: průměrné skóre podle klíčových rozměrů schengenského systému²⁰

V rámci nového přístupu schengenského hodnotícího a monitorovacího mechanismu sleduje **schengenský koordinátor** členské státy s cílem podpořit provádění schengenských priorit, jak

¹⁹ Výsledky prvního a druhého cyklu schengenských hodnocení jsou rozptýleny ve více než dvou stech zprávách, jejichž výsledkem je více než 5 000 doporučení.

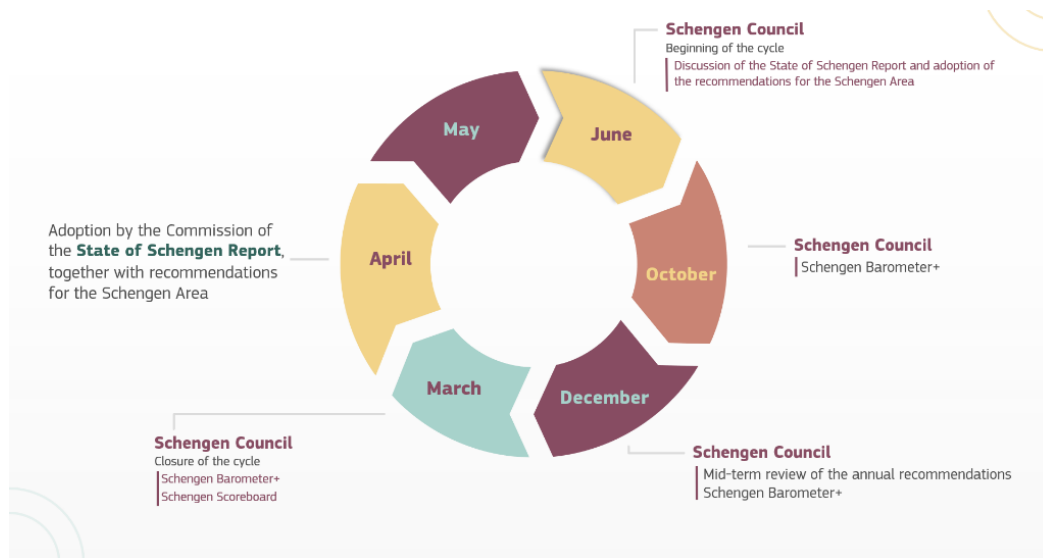
²⁰ Souhrnný srovnávací přehled stavu Schengenu hodnotí a vizualizuje celkové provádění doporučení vyplývajících ze schengenských hodnocení ve všech členských státech Schengenu. V souladu s metodikou dohodnutou s členskými státy v prosinci 2023 je strukturován do šesti politických rozměrů, z nichž každý se zabývá klíčovými aspekty pro účinné fungování schengenského prostoru: jedná se o vnitrostátní správu Schengenu, vnější rozměr, správu vnějších hranic, navracení, alternativní opatření ke kontrolám na vnitřních hranicích a vnitřní bezpečnost. Na základě jednotlivých srovnávacích přehledů stavu Schengenu, které členským státům přidělují body za úroveň provádění doporučení, vizualizace znázorňuje průměrné skóre jednotlivých rozměrů ve všech členských státech (znázorněno barevnými pruhy) a zobrazuje, jak jsou skóre členských států v rámci jednotlivých rozměrů rozdělena do kvartilů (znázorněno počtem členských států v každém kvartilu). Například rozměr „Vnitřní bezpečnost“ dosahuje celkového skóre 68 %. V rámci tohoto rozměru dosahuje 9 členských států skóre 75 % nebo vyššího, 14 členských států se pohybuje mezi 50 % a 74 % a jeden členský stát dosahuje skóre mezi 25 % a 49 %.

je znázorněno ve srovnávacím přehledu stavu Schengenu. Tento přístup přispívá k posílení vnitrostátní správy, jak ukázaly nedávné návštěvy Litvy, Finska, Lotyšska a Islandu.

Schengenský cyklus 2024–2025

Během schengenského cyklu 2024–2025 by se úsilí mělo zaměřit na zajištění důkladné přípravy schengenských rad pomocí posílených pracovních metod. První pracovní program schengenské rady, který vypracovalo belgické předsednictví, je důležitým krokem ke stabilnějšímu schengenskému cyklu. Průřezové otázky vyplývající ze schengenského hodnotícího mechanismu, jak jsou uvedeny v nových zprávách o schengenských hodnoceních pro jednotlivé země, je třeba lépe začlenit do přípravy zasedání Rady a do následných opatření.

V návaznosti na pokrok, jehož bylo dosaženo v roce 2023 při konsolidaci správy schengenského prostoru, je třeba tento rámec posílit, aby se zlepšilo stanovování společných priorit pro schengenský prostor a na ně navazující opatření, a to posílením politické odpovědnosti všech členských států a odpovědnosti na úrovni EU. K dosažení tohoto cíle je ke zprávě o stavu Schengenu v roce 2024 připojen **návrh doporučení Rady pro schengenský prostor** pro schengenský cyklus 2024–2025. Tento strukturovaný rámec podpoří členské státy, které doplní své individuální úsilí koordinovaným a společnými opatřeními prostřednictvím schengenské rady, a rovněž usnadní důkladné sledování dosaženého pokroku s cílem zajistit vysokou úroveň provádění schengenských pravidel. Tím se maximalizuje schopnost schengenského cyklu dosáhnout změny prostřednictvím individuálních i společných opatření.

Další kroky:

- Přijetí návrhu Komise na doporučení Rady na období 2024–2025 Radou a účinné sledování jeho provádění.
- Včasné navázání na výsledky srovnávacích přehledů stavu Schengenu v roce 2024 s podporou schengenského koordinátora.
- Důkladná příprava a následná opatření schengenských rad pomocí posílených pracovních metod a optimalizace nástrojů schengenského cyklu.

- Vzhledem k tomu, že při provádění priorit schengenského cyklu mají zásadní význam orgány pro spravedlnost a vnitřní věci, měla by schengenská rada zintenzivnit své politické vedení v oblasti operativních opatření na podporu členských států při provádění schengenských priorit a zajištění nezbytných synergií.

S cílem podpořit provádění priorit schengenského prostoru a s ohledem na návrhy předložené členskými státy během konzultačního procesu by v roce 2025 mohlo být provedeno jedno z následujících **tematických hodnocení**:

1. Posouzení procesů a nástrojů podporujících **společné situační povědomí** o hranicích, migraci a bezpečnosti na základě lepší správy informací pro odolnější schengenský prostor.
2. Identifikace společných řešení k překonání rizik spojených s **podvodným zneužíváním totožnosti a podvody s doklady**.
3. Kapacity a postupy pro řešení **bezpečnostních rizik** spojených s nelegální migrací, se zvláštním zaměřením na převaděčství migrantů a pronikání teroristů.

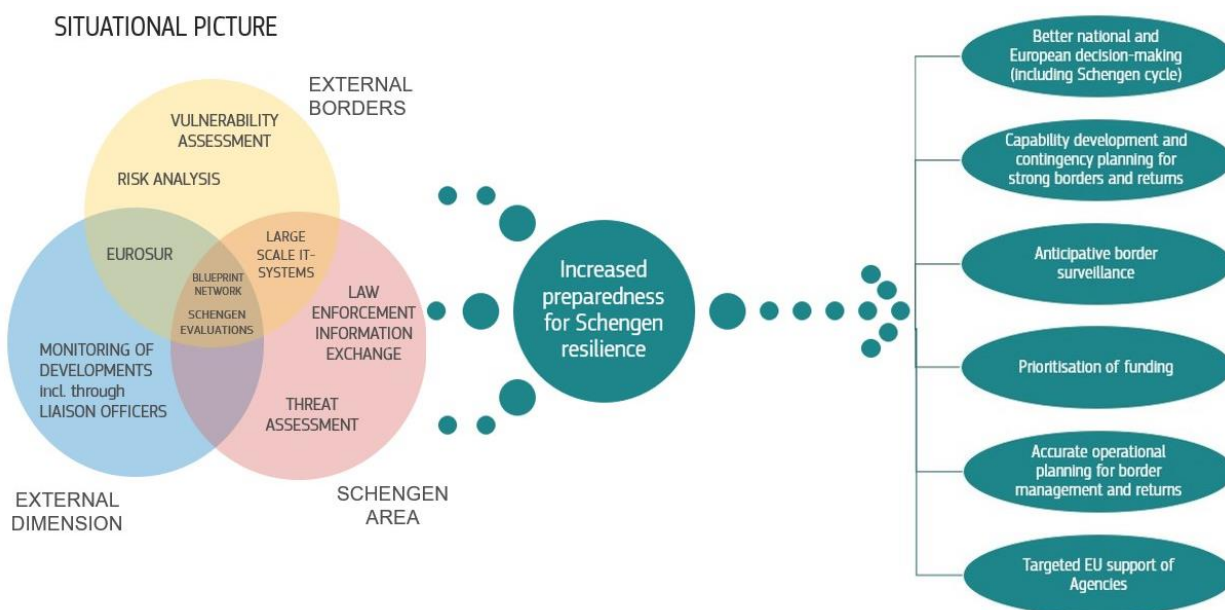
3. ZLEPŠENÍ NAŠÍ PŘIPRAVENOSTI S CÍLEM ZAJISTIT ODOLNOST VNĚJŠÍCH HRANIC

Nelegální migrace byla i v roce 2023 častým problémem, ačkoli počet nedovolených překročení hranic dosahuje pouze jedné pětiny úrovně z roku 2015. Zatímco na západobalkánské trase byl pozorován výrazný pokles, v Itálii, na Kanárských ostrovech a na řeckých ostrovech byl zaznamenán obzvláště vysoký počet vstupů po moři. Napětí v bezprostředním sousedství i mimo něj spolu s důsledky sociální, hospodářské a klimatické nestability pravděpodobně zvýší migrační tlak na schengenský prostor. Probíhající útočná válka Ruska proti Ukrajině donutila miliony lidí hledat útočiště v Evropě, což ještě více zatěžuje kapacity členských států. Na východní pozemní hranici je opět možné pozorovat zneužívání migrantů jako politického nástroje pod taktovkou Ruska. Zneužívání migrantů jako politického nástroje a další hybridní hrozby, včetně rizika narušení odolnosti kritické přeshraniční infrastruktury, mohou mít další dopad na schopnost členských států hájit schengenský prostor.

Kromě toho existují naléhavé obavy v souvislosti s **přeshraniční trestnou činností** a zločineckými sítěmi, které nadále využívají vnější hranice členských států k obchodování s lidmi a převaděčství.

Mezinárodní spolupráce je v souvislosti s globálními bezpečnostními hrozbami důležitější než kdy jindy. Vzhledem k tomu, že na moři dochází v důsledku převaděčství k velkým ztrátám na životech a zvyšuje se počet neoprávněných vstupů do schengenského prostoru a neoprávněných pohybů v něm, které jsou s převaděčstvím spojeny, zahájila Komise v listopadu 2023 **globální alianci pro boj proti převaděčství migrantů**. Jejím cílem je zahájit novou éru mezinárodní spolupráce, která se zaměří na prevenci převaděčství a reakci na něj a nabídne alternativy k nelegální migraci jako prostředek odrazující od převaděčství.

V této souvislosti Evropská rada v roce 2023 opakovaně²¹ zdůraznila, že hlavní politickou prioritou je komplexní a koordinovaný přístup k připravenosti EU a reakci na krize. To je pro fungování schengenského prostoru zásadní. Situační obraz schengenského prostoru vychází ze zpravodajských informací získaných z různých zdrojů na vnějších hranicích, ze třetích zemí a ze zdrojů uvnitř schengenského prostoru. Je nutné optimalizovat poskytování a výměnu informací, provádět důkladnou a spolehlivou analýzu rizik a včas přizpůsobovat operativní reakce. Posílí se tak připravenost schengenského prostoru, aby účinně zvládal společné výzvy a stal se odolnějším, mimo jiné i díky lepšímu propojení strategického a operativního rozměru.

Klíčové faktory ovlivňující situační obraz EU a jeho dopad na evropské a vnitrostátní procesy

Vnější rozměr zpravodajského obrazu EU: od reakce k prevenci

Příprava EU na neustále se měnící celosvětové poměry si žádá neustálou ostražitost a přizpůsobování se. Odolnost a připravenost schengenského prostoru se opírá o zpravodajský obraz založený na důkladném porozumění globálnímu vývoji, hrozbám a novým výzvám ve třetích zemích. Klíčovou roli při poskytování aktuálních informací o vývoji a vznikajících výzvách hrají evropští a vnitrostátní **styční úředníci** vysílání do třetích zemí. Shromažďují, analyzují a vyměňují si informace a poskytují členským státům informace pro jejich vnitrostátní a kolektivní rozhodování v oblasti správy hranic, přistěhovalectví a bezpečnosti. Schengenská hodnocení v roce 2023 však ukázala, že některé členské státy nevyužívají zpravodajskou podporu ze strany úředníků vyslaných jinými členskými státy efektivně, a přicházejí tak o zásadní informace. Zároveň nejsou účinně pokryty prioritní země relevantní na úrovni EU a mandáty vnitrostátních styčných úředníků se značně liší – sahají od obecných po specializované. Metodika shromažďování informací je navíc nejednotná a místní síť nejsou

²¹ Mimořádné zasedání Evropské rady (9. února 2023), zasedání Evropské rady (23. března 2023), zasedání Evropské rady (29. a 30. června 2023), zasedání Evropské rady (26. a 27. října 2023) a zasedání Evropské rady (14. a 15. prosince 2023).

plně využívány, což vytváří mezery ve zpravodajském obrazu EU²². Výměna informací o průřezových otázkách mezi úředníky nasazenými v oblasti hranic a migrace a úředníky nasazenými v oblasti bezpečnosti je rovněž omezená.

K odstranění těchto nedostatků je třeba úzce koordinovat vysílání evropských a vnitrostátních styčných úředníků do prioritních třetích zemí, aby se zajistilo včasné rozpoznání rizik v těchto zemích. Aby se plně využil jejich potenciál, měli by být styční úředníci rozmístěni strategicky, a to prostřednictvím zmapování a optimalizace míst, mandátů a požadavků na podávání zpráv. Tím se maximalizuje jejich přínos, podpoří se priority EU a zabrání se překrývání činností. Kromě toho je třeba posílit stávající síť styčných úředníků pod záštitou delegací EU v prioritních třetích zemích, a zajistit tak integrovanou analýzu a následnou operativní reakci. To umožní odstranit mezery, posílit politické řízení a spojit rozptýlené strategické a operativní povědomí pro účinnější správu hranic, imigraci a bezpečnostní opatření. Styční úředníci a pracovníci vyslaní do třetích zemí rovněž přispívají k prevenci nelegální migrace a bezpečnostních rizik prostřednictvím svých operativních činností.

Přítomnost styčných úředníků EU ve třetích zemích²³

²² Na společné platformě pro sdílení informací je zaregistrováno přibližně 20 % vnitrostátních styčných úředníků.

²³ V současné době působí jedenáct evropských styčných úředníků pro otázky migrace v jedenácti třetích zemích. Devět evropských styčných úředníků pro navracení působí ve třinácti třetích zemích a síť styčných úředníků pro přistěhovalectví, kterou tvoří téměř 472 styčných úředníků, je rozmístěna ve více než 100 zemích. Styční úředníci agentury Frontex jsou rozmístěni v celkem patnácti třetích zemích. Europol má jednoho hostujícího úředníka v Moldavsku. Agentura EUAA má zaměstnance pouze v dlouhodobých misích, tj. na západním Balkáně, ale počítá s vysláním styčného úředníka do Egypta. V Eurojustu působí celkem jedenáct styčných státních zástupců ze třetích zemí.

Agentura Frontex rozmístila styčné úředníky²⁴ a Unie podepsala se třetími zeměmi řadu dohod o postavení jednotek²⁵, které agentuře Frontex umožňují operativní činnost na jejich území s výkonnými pravomocemi. Tyto dohody rovněž vedly k nasazení příslušníků stálého útvaru a k poskytování technické a operativní pomoci na hranicích mezi třetími zeměmi. V uplynulém roce agentura posílila svou podporu činností v oblasti ochrany hranic prostřednictvím nové generace dohod o postavení jednotek s Albánií, Moldavskem, Černou Horou a Severní Makedonií, které zahrnují záruky základních práv. Nové dohody by měly být urychleně sjednány také se Srbskem a Bosnou a Hercegovinou. Agentura rovněž podepsala několik pracovních ujednání²⁶ s orgány třetích zemí na podporu činností v oblasti budování kapacit. Je však nutné tuto operativní podporu plně využít, tedy zejména zajistit, aby byly s klíčovými zeměmi původu nebo tranzitu migrantů do EU uzavřeny nezbytné dohody o postavení jednotek a pracovní ujednání, jak bylo zdůrazněno v hodnocení nařízení o evropské a pohraniční pobřežní stráž²⁷. V průběhu schengenského cyklu 2024–2025 je třeba posílit součinnost s dalšími snahami EU v příslušných třetích zemích a vytvořit podmínky pro to, aby se tyto země do těchto dohod a ujednání zapojily.

Společná **vízová politika** EU je spolu s posílenou a strategičtější přítomností Evropy ve třetích zemích klíčovým nástrojem pro spolupráci Unie s partnerskými zeměmi a kromě usnadnění cestování hraje důležitou roli při řešení bezpečnostních rizik a rizik nelegální migrace. Mechanismus pro pozastavení zrušení vízové povinnosti umožňuje zejména sledovat oblasti, v nichž může Unie čelit rizikům v důsledku zneužívání bezvízového režimu. Mezi tato rizika patří vysoký podíl žádostí o azyl podávaných státními příslušníky třetích zemí, které jsou osvobozeny od vízové povinnosti²⁸, což představuje značnou zátěž pro vnitrostátní azylové systémy a systémy navrácení, jakož i rizika spojená s režimy občanství pro investory a nedostatečné sladění vízové politiky EU s vízovou politikou některých třetích zemí. K řešení těchto rizik předložila Komise **návrh na revizi mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti**²⁹. Tento návrh stanoví nové důvody pro pozastavení bezvízových režimů, jakož i pružnější prahové hodnoty pro spuštění mechanismu pozastavení. V současné době probíhají jednání o tomto návrhu. Komise vítá obecný přístup Rady a vyzývá spolunormotvůrce, aby v této klíčové záležitosti urychleně pokračovali. Současně bude Komise nadále vypracovávat zprávy o třetích zemích osvobozených od vízové povinnosti v souvislosti s migračními a bezpečnostními výzvami.

²⁴ V Turecku – se základnou v Ankaře, na západním Balkáně – v Bělehradě (se základnou v Bělehradě a pokrytím pro Srbsko, Bosnu a Hercegovinu a Černou Horu) a v Tiraně (se základnou v Tiraně a pokrytím pro Albánii, Severní Makedonii a Kosovo*), v západní Africe – v Nigeru (se základnou v Niamey) a v Senegalu (se základnou v Dakaru a pokrytím pro Gambii a Mauritánii), ve Východním partnerství – dočasně se základnou v Kišiněvě a pokrytím pro Moldavsko, Ukrajinu, Gruzii, Arménii a Ázerbájdžán).

²⁵ Albánie, Moldavsko, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko.

²⁶ Albánie, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie, Kosovo, Moldavsko, Nigérie, Kanada, Severní Makedonie, Rusko, Srbsko, Turecko, Ukrajina, Spojené království, Spojené státy americké, Rusko a Bělorusko (poslední dvě jmenovaná ujednání jsou pozastavena).

²⁷ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o hodnocení nařízení (EU) 2019/1896 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž, včetně přezkumu stálého útvaru (COM(2024) 75 final).

²⁸ V období od roku 2015 do září 2023 podali státní příslušníci třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti více než milion žádostí o azyl, což představuje 17 % všech žádostí o azyl. V roce 2023 bylo státními příslušníky třetích zemí osvobozených od vízové povinnosti podáno 23 % všech žádostí o azyl.

²⁹ COM(2023) 642 final.

Účinná kontrola vnějších hranic

Odolnost schengenského prostoru je založena na spolehlivém systému **ostrahy hranic**. Schengenská hodnocení provedená v roce 2023 v pobaltských státech a Finsku odhalila zlepšenou úroveň kapacit, zejména v oblasti **ostrahy pozemních hranic**. Například Finsko od posledního hodnocení v roce 2018 podniklo důležité kroky ke zlepšení svých kapacit v oblasti ostrahy hranic. Toto posílení je nyní naléhavě nutné dokončit, aby bylo možné reagovat na hrozby a výzvy vyvolané povinností spravovat jeden z nejdelších úseků vnějších pozemních hranic Schengenu. Přijetí Chorvatska do schengenského prostoru rovněž vyžaduje posílení činností v oblasti ostrahy s cílem řešit vznikající migrační výzvy na hranicích s Bosnou a Hercegovinou. Pokud jde o kapacity dohledu a odhalování na **námořních hranicích EU**, většina členských států má zavedeny činnosti a systémy dohledu. V některých členských státech však stále přetrvávají nedostatky způsobené neexistencí integrovaných systémů dohledu spolu s nedostatečnou správou, koordinací a spoluprací, jakož i přetrvávajícím neúplným situačním povědomím a nedostatečnou analýzou rizik. Tyto nedostatky snižují schopnosti reakce vnitrostátních orgánů a agentur na námořních hranicích EU.

EU zintenzivnila svou **operativní a finanční podporu** správy hranic s cílem posílit kapacity členských států³⁰, mimo jiné nákupem pozorovacích letadel, hlídkových plavidel a vozidel s termovizními kamerami, jakož i zaváděním technologických řešení, jako jsou **bezpilotní vzdušné prostředky**³¹.

Schengenská hodnocení na vnějších hranicích EU rovněž ukázala zvýšené využívání systému **EUROSUR**, což je ústřední rámec pro výměnu informací a operativní spolupráci v rámci Evropské pohraniční a pobřežní stráže. Používá se k odhalování, prevenci a potírání nelegálního přistěhovalectví a přeshraniční trestné činnosti a přispívá k ochraně a záchraně životů migrantů, kteří se pokoušejí překročit vnější hranice. Významnější roli na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU získala vnitrostátní koordinační centra, jejichž činnost přispívá k účinné a harmonizované správě vnějších hranic EU. Ačkoli se kvalita a objem výměny informací v rámci systému EUROSUR v posledních letech zvýšily, vnitrostátní a evropské situační obrazy jsou stále roztržité. Je proto důležité, aby členské státy do systému EUROSUR začlenily své výsledky operací a analýzy rizik a aby plně využívaly zpracování a analýzu informací o přeshraniční trestné činnosti. Kromě toho je třeba v předhraniční oblasti posílit shromažďování a výměnu strategických informací s agenturou Frontex, mezi členskými státy a případně s

³⁰ Například Litva obdržela dalších 24 milionů EUR na minimalizaci nelegálních vstupů z Ruska a Běloruska. Dále bylo uvolněno dalších 80 milionů EUR na posílení ochrany hranic na západobalkánské trase. Tato částka doplňuje částku 55,8 milionu EUR přidělenou v roce 2023 na posílení kapacit pro ochranu hranic v Bulharsku a Rumunsku. Značné finanční prostředky byly rovněž poskytnuty na posílení elektronických systémů ostrahy vnějších pozemních hranic (141,2 milionu EUR) v Bulharsku, Chorvatsku, Řecku, Litvě a Maďarsku. Finanční prostředky EU byly rovněž poskytnuty na nákup vybavení, které agentura dostala k dispozici pro své kapacity v oblasti ostrahy hranic.

³¹ V roce 2023 bylo šesti členskými státy v rámci zvláštní akce Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (BMVI) přiděleno používání bezpilotních vzdušných prostředků pro dohled, které dostala k dispozici agentura Frontex. Toto vybavení bude agentuře k dispozici po dobu až čtyř měsíců v roce a zahrnuje šest hybridních dálkově řízených letadel se svislým vzletem a přistáním, tři systémy sestávající ze tří dálkově řízených letadel se svislým vzletem a přistáním, dva protiletadlové systémy a dva upoutané sledovací systémy.

partnerskými zeměmi. K tomu patří i úsilí EU o pomoc partnerům ve třetích zemích při vytváření vnitrostátních koordinačních center se složkou EUROSUR.

Agentura Frontex aktivně podporuje činnosti členských států v oblasti správy hranic a navracení osob a zajišťuje plné dodržování všech povinností v oblasti základních práv. V současné době probíhá celkem 22 operativních činností, včetně společných operací v Itálii, Španělsku, Řecku, Bulharsku a Rumunsku a na východní pozemní hranici. Na vnějších hranicích členských států je rozmístěno více než 2 000 příslušníků stálého útvaru. Stálý útvar se má postupně budovat až do roku 2027 a jeho cílem je stát se ještě spolehlivější a trvalou podporou členských států. S ohledem na sdílenou odpovědnost za ochranu vnějších hranic EU by měly všechny členské státy přispívat do stálého útvaru v souladu se svými závazky. Zároveň musí členské státy zajistit účinnou reakci na výzvy agentury k vyslání pracovníků. Měly by přitom zohlednit současné dynamické prostředí v členských státech a v celém schengenském prostoru a potřebu specializovaných profilů pro řešení stávajících nedostatků. Je rovněž nezbytné přijmout nápravná opatření k překonání problémů, které brání schopnosti stálého útvaru plně podporovat členské státy, jak vyplynulo ze schengenských hodnocení. Agentura podnikne další kroky s cílem zajistit, aby stálý sbor lépe odpovídal operativním potřebám, mimo jiné posílením odborné přípravy v profilech, po nichž je největší poptávka, v souladu s akčním plánem vyplývajícím z hodnocení **nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž (EBCG)**³².

Kromě toho musí evropské i vnitrostátní složky Evropské pohraniční a pobřežní stráže do roku 2027 dokončit přechod od tradičního plánování založeného na zdrojích k plánování založenému na schopnostech. Správní rada agentury Frontex přijala dne 26. března 2024 **plán kapacit** Evropské pohraniční a pobřežní stráže. Ten spojuje plány rozvoje schopností členských států a víceleté plánování zdrojů agentury s cílem optimalizovat dlouhodobé investice do správy vnějších hranic a navracení. Členské státy musí zajistit provádění vnitrostátních plánů rozvoje schopností, které bude třeba pravidelně aktualizovat, aby se tak umožnilo střednědobé a dlouhodobé plánování schopností. Operativním kapacitám členských států bylo na tento cíl v roce 2023 poskytnuto více než 201 milionů EUR³³.

Pohotovostní plánování

V uplynulém roce se EU a členské státy zaměřily na vypracování a aktualizaci pohotovostních plánů pro řešení případných krizí na **vnějších hranicích**. S ohledem na vyvíjející se geostrategické prostředí provedlo několik členských států, zejména Estonsko, Finsko, Litva a Rumunsko, simulační cvičení s cílem posoudit stávající postupy a schopnosti včas a účinně reagovat na situační změny na vnějších hranicích. Tato cvičení ukázala, že stávající pohotovostní plány jsou způsobilé k řešení nepředvídaných krizí, a umožnila členským státům tyto plány případně aktualizovat.

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1).

³³ Zvláštní akce BMVI týkající se vybavení agentury Frontex (vybavení pro národní složky EBCG, které bylo zakoupeno v rámci BMVI a poskytnuto agentuře Frontex za účelem zvýšení její operativní kapacity v souladu s čl. 64 odst. 14 nařízení (EU) 2019/1896).

Schengenská hodnocení provedená v roce 2023 potvrdila, že všechny členské státy vypracovaly vnitrostátní pohotovostní plány pro správu hranic, ačkoli v důsledku omezené spolupráce mezi agenturami stále přetrvávají nedostatky, které mají za následek neúplný obraz o vnitrostátních kapacitách. Členské státy musí rovněž harmonizovat prahové hodnoty pro aktivaci různých úrovní pohotovostního plánování a důsledněji integrovat evropskou podporu.

Komplexní přístup k migraci vyžaduje vedle zajištění adekvátních reakcí na vnějších hranicích také důkladné pohotovostní plánování, které zabrání nárůstu migračního tlaku. Od migrační krize v letech 2015 a 2016 je nyní EU na řešení náhlého nárůstu migračních toků lépe připravena. Komise úzce spolupracuje s členskými státy, které jsou ohroženy zvýšeným počtem příchozích, a posílila pohotovostní opatření. Například v **Itálii** se s podporou agentury EUAA a agentury Frontex vytváří pohotovostní plán, který má zajistit rychlé snížení vytíženosti míst vylodění a zvýšení odolnosti přijímacího systému³⁴. Pokud jde o atlantickou trasu, přijímací systém ve **Španělsku** byl v posledních letech pravidelně vystavován tlaku, v poslední době zejména v souvislosti s nárůstem počtu nelegálních příjezdů po moři na Kanárské ostrovy. V této souvislosti probíhá v rámci operačního plánu agentury EUAA úsilí o vytvoření a zavedení vnitrostátního rámce pro připravenost a reakci na mimořádné události ve Španělsku. Komise rovněž úzce spolupracuje s Kyprem a agenturou EUAA na přípravě pohotovostního plánu pro případ zvýšeného počtu příjezdů po moři.

Požadavky vyplývající z Paktu o migraci a azylu, zejména pokud jde o prověřování a reakci na krizi, spolu s probíhající revizí vnitrostátních strategií integrované správy hranic nabízejí členským státům jedinečnou příležitost vypracovat vnitrostátní pohotovostní plány zahrnující klíčové procesy, konkrétně správu hranic, migraci a navrácení, které jsou vhodné pro řešení současných i nově vznikajících výzev.

Budování společného systému EU pro navrácení

Prioritou schengenského cyklu 2023–2024 bylo posílení účinného a rychlého navrácení státních příslušníků třetích zemí, kteří nesplňují nebo přestali splňovat podmínky vstupu do schengenského prostoru, zejména těch, kteří jsou považováni za hrozbu pro veřejnou bezpečnost³⁵. Na zasedáních schengenské rady v říjnu a prosinci 2023³⁶ ministři vyzvali k přijetí evropských operativních řešení s využitím společných nástrojů a ke zvýšení koordinace na úrovni EU.

V této souvislosti se v uplynulém roce pozornost přesunula na společné úsilí na úrovni EU, které upřednostňuje opatření týkající se klíčových třetích zemí. V zájmu zajištění doplňkovosti opatření a holistického přístupu **koordinátorka EU pro navrácení osob** s podporou sítě na vysoké úrovni pro navrácení vypracovala **plán navrácení** s cílenými opatřeními. Přestože počet skutečných návratů zůstává nízký, společné iniciativy již přinášejí pozitivní výsledky, o čemž svědčí nárůst skutečných návratů v uplynulém roce. V roce 2023 bylo skutečně navraceno téměř 100 000 státních příslušníků třetích zemí, což představuje 15% nárůst ve

³⁴ Z tematického nástroje fondu AMIF byla Mezinárodní organizací pro migraci poskytnuta mimořádná pomoc ve výši 14,3 milionu EUR určená na pomoc Itálii při přesunu migrantů z ostrova Lampedusa.

³⁵ 9534/2/23 REV 2.

³⁶ 15925/23.

srovnání se stejným obdobím roku 2022, včetně 120% nárůstu dobrovolných návratů za podpory agentury Frontex.

Schengenské hodnotící a monitorovací činnosti provedené v roce 2023 odhalily, že přetrvávají překážky, které brání výkonu rozhodnutí o navrácení. Za prvé je třeba zavést strategický přístup k **přidělování a plánování zdrojů** na základě současných a očekávaných potřeb. Členské státy musí zajistit proaktivní integrované plánování s cílem stanovit a aktualizovat vnitrostátní priority a přidělování zdrojů s ohledem na migrační a azylové trendy a také v souladu s iniciativami EU. V této souvislosti zahájila agentura Frontex v roce 2024 plánovací schůzky³⁷ pro koordinované akce EU v oblasti identifikace a dokumentace, poradenství v oblasti navrácení a návratových operací. Všechny členské státy musí plně začlenit nástroje agentury Frontex pro navrácení³⁸ do svých vnitrostátních systémů.

Rovněž je třeba zaujmout strategický přístup jak k dobrovolným, tak k nuceným návratům a zajistit doplňkovost opatření a upřednostňovat dobrovolné návraty. V uplynulém roce dosáhly Komise, členské státy a agentura Frontex významného pokroku při provádění **strategie EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění**³⁹. V zájmu zajištění udržitelnosti těchto opatření musí všechny členské státy vytvořit vlastní vnitrostátní kapacity pro poradenství v oblasti navrácení⁴⁰, které jsou základním prvkem vnitrostátního integrovaného plánování. Nezbytnou součástí účinného systému navrácení je zároveň zmírňování rizika **útěků** a druhotného pohybu, což vyžaduje účinné stanovení priorit a odpovídající zdroje. V roce 2023 začaly členské státy využívat pokročilejší alternativní opatření k zajištění, včetně systémů správy případů. V případě, že je v souladu s právem EU nutné přistoupit k zajištění, je třeba zajistit dostatečnou ubytovací kapacitu a odpovídající podmínky. Pokud jde o podmínky zajištění, byly v roce 2023 zjištěny osvědčené postupy v Litvě a Chorvatsku, ačkoli zajišťovací zařízení v některých členských státech jsou stále nevyhovující. Komise je v těchto otázkách v úzkém a pravidelném kontaktu s orgány členských států, a to i prostřednictvím činností navazujících na schengenské hodnocení.

Za druhé, členské státy musí zlepšit **spolupráci a komunikaci mezi vnitrostátními orgány**. Pokud tato komunikace chybí, ztěžuje to vydávání rozhodnutí o navrácení a jejich následnou kontrolu. Nedostatek specializovaných IT nástrojů na podporu spolupráce mezi orgány pak v mnoha případech nedostatky v komunikaci ještě prohlubuje. Pakt o migraci a azylu, zejména jeho nové nařízení o prověřování a řízení o navrácení na hranicích, vytvoří silnější vazby mezi činnostmi na vnějších hranicích a azylovým řízením. Díky nařízení o azylovém řízení se rovněž odstraní mezera mezi azylovým a návratovým řízením, čímž selepší fungování systému navrácení a následně i fungování schengenského prostoru, neboť toto nařízení zajistí, že zamítavé rozhodnutí o azylu bude vydáno spolu s rozhodnutím o navrácení.

³⁷ Dvě schůzky týkající se Bangladéše a Pákistánu již proběhly a další schůzky se uskuteční v dubnu 2024.

³⁸ V roce 2023 provedla agentura Frontex přibližně 40 000 návratů (nárůst o 58 % oproti roku 2022). Téměř tři čtvrtiny komerčních letů uskutečněných s podporou agentury se však týkaly pouze pěti členských států.

³⁹ V roce 2023 nabídly členské státy prostřednictvím společných služeb agentury Frontex pro opětovné začlenění podporu při návratu a opětovném začlenění více než 97 000 osob ze 34 třetích zemí.

⁴⁰ Finanční prostředky z EU a podpora agentury Frontex sehrály zásadní úlohu při rozvoji vnitrostátních struktur pro poradenství v oblasti navrácení.

Spolupráce na vnitrostátní úrovni musí jít ruku v ruce s **posílenou koordinací na úrovni EU**. V roce 2023 Komise a členské státy zdvojnásobily své úsilí, aby plně využily všechny dostupné možnosti na podporu většího vzájemného uznávání rozhodnutí o navrácení. Toto úsilí vycházelo z doporučení Komise z března 2023⁴¹ a k jeho uskutečnění přispěly nové záznamy o navrácení v Schengenském informačním systému. Komise pracuje na určení optimálních situací pro uplatnění této možnosti, a to i v rámci cílených opatření uvedených v plánu navrácení. Zejména pořádá schůzky s členskými státy na úrovni odborníků, na nichž se projednává význam zahrnutí všech informací, včetně biometrických údajů, do záznamů o navrácení, využívání záznamů o navrácení v SIS pro účely identifikace, posuzování rizika útěku, usnadnění vzájemného uznávání a identifikace navracených osob, u nichž hrozí riziko útěku. Aby bylo možné plně využívat potenciál nových záznamů, je nutné přijmout opatření, která zajistí, aby rozhodnutí o navrácení mohlo být sdíleno mezi členskými státy na základě záznamu o navrácení v Schengenském informačním systému.

Spolu se zesíleným úsilím o řešení vnitřních překážek při provádění navrácení bylo v posledních několika letech klíčovou prioritou zlepšení spolupráce v oblasti zpětného přebírání osob. Sledování **spolupráce třetích zemí s vízovou povinností při zpětném přebírání osob**⁴² pomohlo zavést opatření ke zlepšení spolupráce při zpětném přebírání osob. Zvýšila se také možnost posílit diskuse o zpětném přebírání osob se třetími zeměmi, a to i otevřením nových komunikačních kanálů tam, kde dříve k žádnému cílenému zapojení nedocházelo. Komise v současné době připravuje pátou hodnotící zprávu o spolupráci při zpětném přebírání osob na základě článku 25a vízového kodexu, která se týká spolupráce při zpětném přebírání osob s 34 třetími zeměmi.

Společnou reakci na dnešní výzvy však omezuje **zastaralý právní rámec pro navrácení** zavedený v roce 2008, přičemž jednání o přepracování směrnice o navrácení dosud nebyla uzavřena. Komise podnikne kroky k **posouzení a vyhodnocení hlavních nedostatků** a slabých míst stávajícího právního rámce a na tomto základě zváží další postup. Cílem je pokračovat v budování společného systému EU pro navrácení, doplnit nové právní předpisy spojené s paktem, vybavit Unii a její členské státy účinnými nástroji pro navrácení a usnadnit harmonizaci vnitrostátních postupů navrácení. Komise bude při tvorbě účinnějšího systému EU pro navrácení vycházet také z výsledků probíhajícího **tematického hodnocení**, které určí společná řešení s přihlédnutím k souvisejícím výzvám.

⁴¹ Doporučení Komise ze dne 16. 3. 2023 ke vzájemnému uznávání rozhodnutí o navrácení a k urychlení navrácení při provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES (C(2023) 1763 final).

⁴² Článek 25a vízového kodexu.

Prioritní opatření k posílení připravenosti a vnějších hranic EU

1. Opatření pro vnější rozměr Schengenu

- Úzce koordinovat vysílání **evropských a vnitrostátních styčných úředníků** mapováním a optimalizací míst nasazení, mandátů a požadavků na podávání zpráv.
- Maximalizovat využívání **zpravodajských informací styčných úředníků** pod záštitou delegace EU s cílem zajistit integrovanou analýzu a operativní reakci.
- Maximalizovat **operativní podporu agentury Frontex** ve třetích zemích uzavřením dohod s klíčovými zeměmi.
- Uspíšit revizi **mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti**.

2. Opatření pro správu vnějších hranic Schengenu

- Zavést nebo aktualizovat **integrované systémy ostrahy hranic** spolu s rozšířením kapacit, zlepšením spolupráce mezi agenturami a důkladnými analýzami rizik.
- Začlenit operativní výsledky a analýzy rizik do systému **EUROSUR** a posílit výměnu informací o nelegální migraci a přeshraniční trestné činnosti s agenturou Frontex a případně s partnerskými zeměmi.
- Zvýšit účinnost agentury Frontex provedením opatření uvedených v **hodnocení nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž**.
- Zajistit aktualizaci a účinné provádění **vnitrostátních plánů kapacit** v souladu s plánem kapacit Evropské pohraniční a pobřežní stráže.
- Přijmout a aktualizovat komplexní **pohotovostní plány** pro oblast hranic, migrace a navracení, zajistit harmonizované prahové hodnoty pro aktivaci různých úrovní pohotovostního plánování a důsledněji integrovat evropskou podporu.

3. Opatření pro společný systém EU pro navracení

- Vytvořit **strategické integrované plány** pro přidělování zdrojů a plánování založené na současných a očekávaných potřebách s ohledem na migrační a azylové trendy, a to i s přihlédnutím k plánovacím činnostem agentury Frontex.
- Aktivně se zapojit do cílených akcí stanovených v rámci **plánu EU v oblasti navracení**, a to i formou vedení konkrétních činností a podpory členských států.
- Plně začlenit **nástroje agentury Frontex pro navracení** do vnitrostátních systémů navracení, včetně modelu RECAMAS, žádosti agentury Frontex o navracení, pomoci při opětovném začlenění a nasazení specialistů na navracení.
- Vytvořit pevné a udržitelné vnitrostátní kapacity pro **poradenství v oblasti navracení** v souladu se strategií EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění.
- Zlepšit **spolupráci a komunikaci** mezi vnitrostátními orgány, zejména mezi azylovými a návratovými orgány a mezi bezpečnostními a návratovými orgány.
- Přijmout opatření k zajištění toho, aby **rozhodnutí o navracení** nebo jeho příslušné části mohly být v případě žádosti členského státu o doplňující informace na základě záznamu o navracení v SIS sdíleny, a posílit tak spolupráci v oblasti navracení mezi členskými státy.

4. SCHENGENSKÝ PROSTOR PODPORUJÍCÍ KONKURENCESCHOPNOST UNIE

Schengenský prostor v uplynulém roce nadále výrazně zlepšoval každodenní život svých občanů, jejich způsob práce a podnikání a také usnadňoval cestování a vzájemné vztahy. V Schengenu se nacházejí některé z nejoblíbenějších turistických destinací na světě. Každoročně do schengenského prostoru vstoupí miliony cestujících, což z něj činí **nejnavštěvovanější destinaci na světě**. V roce 2023 byl zaznamenán silný a pozitivní trend, kdy mnoho destinací překonalo úroveň příjezdů turistů zaznamenanou v roce 2019. V současné době může bezvízového styku v schengenském prostoru využívat více než 1,4 miliardy osob z přibližně 61 zemí a v roce 2023 bylo zaznamenáno více než půl miliardy překročení vnějších hranic, což odpovídá 92 % úrovně před pandemií v roce 2019. Cestovní ruch se podílí na HDP EU téměř 10 % a poskytuje pracovní místa přibližně 22,6 milionu lidí⁴³. Tento vzestupný trend bude v příštích letech narůstat a odhaduje se, že v roce 2024 překročí letecká doprava do Evropy úroveň před pandemií o 5 %⁴⁴. Zajištění bezproblémového a bezpečného cestování do schengenského prostoru má proto zásadní význam pro konkurenceschopnost Unie, a to zejména v době, kdy EU čelí silné globální konkurenci. Podle **průzkumu Eurobarometr z roku 2023 o občanství a demokracii** si přibližně 90 % občanů cení svobody cestování v rámci EU, přičemž 89 % z nich souhlasí s tím, že je pro ně osobně přínosné, a 83 % s tím, že prospívá ekonomice. Z **průzkumu Eurobarometr z roku 2024 o Schengenu** vyplývá, že 80 % podniků zásadně souhlasí s tím, že schengenský prostor nabízí atraktivní prostředí pro jejich podnikání, což vede k tomu, že více než tři čtvrtiny podniků vyvíjejí činnost především v schengenském prostoru. Podniky vysoce oceňují pozitivní dopad Schengenu na hospodářství EU: 81 % podniků považuje schengenský prostor za jeden z hlavních úspěchů EU.

Modernizace vnějšího rozměru Schengenu: přechod na digitální schengenská víza

Počet vydaných schengenských víz se od roku 2020 neustále zvyšuje. V roce 2023 bylo podáno téměř 10,4 milionu žádostí a vydáno více než 8,4 milionu víz. Poptávka se v roce 2023 proměnila, což se projevilo nárůstem žádostí z Indie, Turecka a severní Afriky a výrazným poklesem žádostí z Ruska⁴⁵.

Pokračuje úsilí o snížení **přetrvávajících výrazných zpoždění** při přidělování termínů schůzek a vyřizování žádostí o víza, což potvrdila i schengenská hodnocení provedená v roce 2023. Posílení personálu⁴⁶ na konzulátech s podporou finančních prostředků EU by mělo členským státům umožnit zvýšit rychlost a kvalitu vyřizování víz. Kromě toho Komise zahájila pilotní projekt k vytvoření jednotného pořadníku pro všechny členské státy na jediném místě,

⁴³ Na celkové zaměstnanosti v EU se podílí více než 6 %.

⁴⁴ IATA, „Air Passenger Market Analysis“ (Analýza trhu s leteckou přepravou cestujících), prosinec 2023, k dispozici na adrese <https://www-prod.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/airline-revenue-to-surpass-pre-pandemic-levels-in-2023/>

⁴⁵ Dne 9. září 2022 se Rada dohodla na úplném pozastavení uplatňování dohody EU s Ruskem o usnadňování udělování víz. Dne 30. září 2022 předložila Komise členským státům pokyny k postupům pro udělování víz, jakož i k hraničním kontrolám ruských občanů na vnějších hranicích EU. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_5903

⁴⁶ V prosinci 2023 již bylo na konzuláty ve třetích zemích vysláno šestnáct pracovníků za finanční podpory poskytované v rámci Nástroje pro správu hranic a víza (BMVI). Očekává se, že v příštích letech se jejich počet zvýší a do roku 2029 bude na konzuláty vysláno 1 527 pracovníků.

čímž by se snížilo riziko spekulativního podávání žádostí o víza („visa shopping“) tím, že by se vyloučila možnost vybírat si konzuláty.

V listopadu 2023 bylo přijato nařízení o **digitalizaci postupů udělování víz**⁴⁷. Po zavedení nových pravidel bude možné podávat žádosti o víza prostřednictvím online platformy, a odpadnou tak zatěžující postupy, které jsou založeny převážně na papírování. Komise, agentura eu-LISA⁴⁸ a členské státy již zahájily zavádění, které spolu s úplným zavedením obnoveného Vízového informačního systému⁴⁹ urychlí postupy vydávání víz jak pro cestující, tak pro úřady.

Neméně důležité je pro zlepšení účinnosti postupů pro udělování víz zajistit kvalitní posuzování žádostí o víza. Schengenská hodnocení v roce 2023 ukázala, že celkově je úroveň **posuzování žádostí o udělení víza** solidní a že ve většině navštívených míst jsou zavedeny postupy, které zajišťují kvalitní rozhodování o žádostech o udělení víza. Na některých konzulátech je však zpracování žádostí o víza stále třeba zlepšit zefektivněním spolupráce s externími poskytovateli služeb a pracovních postupů na konzulátech a lepším využíváním dostupných IT nástrojů. Odborníci Komise a členských států provedli v roce 2024 **neohlášené návštěvy** konzulátů Německa, Polska a Španělska a jejich příslušných externích poskytovatelů služeb v Bombaji, přičemž zohlednili skutečnost, že Indie je jednou z největších třetích zemí s vízovou povinností a představuje velký podíl podaných žádostí. Ačkoli všechny tři členské státy obecně dodržují schengenské *acquis*, všechny se potýkají s problémy u svých externích poskytovatelů služeb, zejména v souvislosti s celkovou správou osobních údajů a vnitrostátních informačních systémů pro zpracování víz.

Příspěvek k digitální budoucnosti Evropy pomocí bezpečných digitálních řešení v oblasti hranic

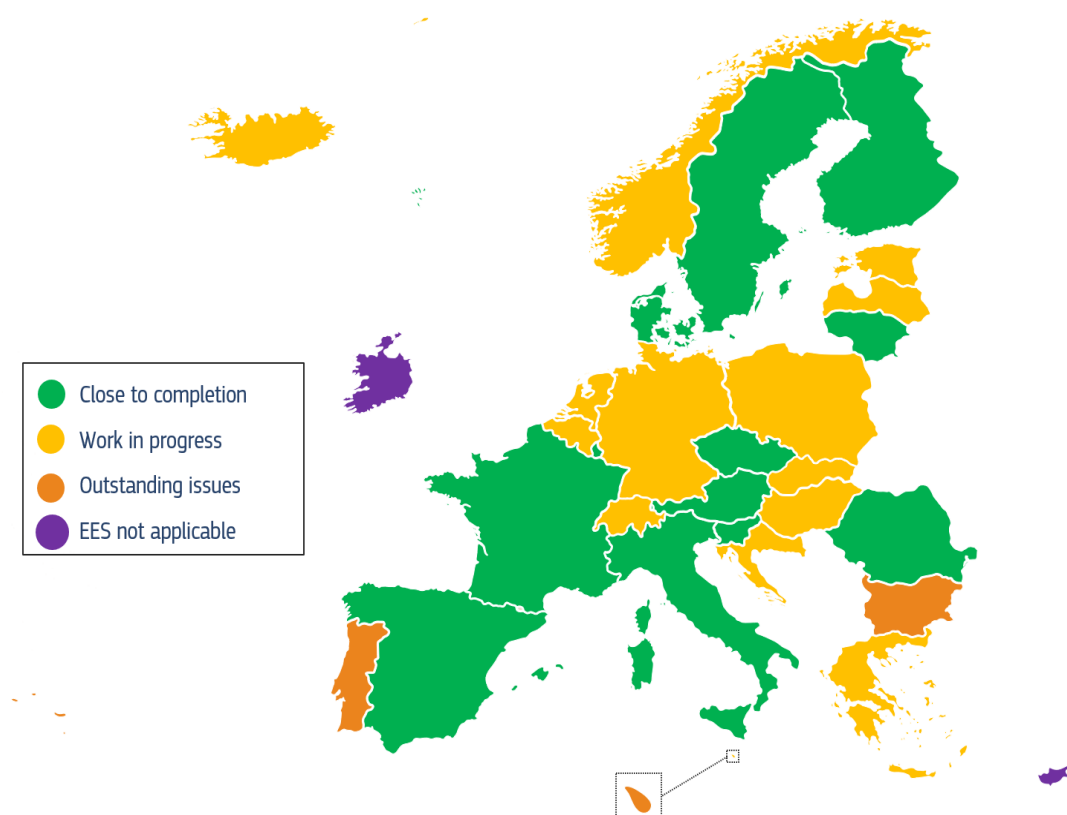
Vývoj digitálních řešení pro posílení hraničních kontrol může schengenskému prostoru pomoci získat postavení světového lídra v usnadňování bezproblémového a bezpečného cestování. Investice do výzkumu a inovací, mimo jiné v rámci programu Horizont Evropa, nám v příštích desetiletích umožní zkoumat a budovat evropská řešení pro digitální cestovní systémy. V roce 2024 Komise navrhne nařízení o **digitalizaci cestovních dokladů a o usnadnění cestování**, které zajistí bezproblémovější a bezpečnější překračování hranic a zároveň zjednoduší cestovní procesy. Dobrovolné používání digitálních cestovních dokladů bude přínosem jak pro cestující (z hlediska rychlejších hraničních kontrol), tak pro pohraniční orgány, neboť jim umožní provádět nezbytné kontroly ještě před samotným příchodem osoby na fyzickou hranici. Kromě toho podpoří provádění Systému vstupu/výstupu tím, že cestujícím ze zemí mimo Evropu umožní předběžné zanesení údajů před cestou, čímž se sníží množství překážek a doba strávená na hranicích při příjezdu.

⁴⁷ Nařízení (EU) 2023/2667 ze dne 22. listopadu 2023, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009 a (EU) 2017/2226, nařízení Rady (ES) č. 693/2003 a (ES) č. 694/2003 a Úmluva k provedení Schengenské dohody, pokud jde o digitalizaci postupu udělování víz (Úř. věst. L 7.12.2023, s. 1).

⁴⁸ Jakmile budou stanoveny technické specifikace platformy a digitálního víza, bude agentura eu-LISA moci začít budovat platformu pro podávání žádostí o víza EU, jejíž uvedení do provozu je plánováno na rok 2028.

⁴⁹ Očekává se, že revidovaný Vízový informační systém bude plně funkční na podzim roku 2026.

Připravované spuštění Systému vstupu/výstupu (EES) a Evropského systému pro cestovní informace a povolení (ETIAS) jsou důležitými stavebními kameny při vytváření **technologicky nejpokročilejšího a nejinteroperabilnějšího** systému správy hranic, přistěhovalectví a bezpečnosti na světě. V roce 2023 se zrychlilo úsilí k zajištění toho, aby byl **Systém vstupu/výstupu** uveden do provozu na podzim roku 2024. V uplynulém roce Komise poskytla Bulharsku, Finsku, Francii, Německu, Maďarsku a Slovensku dalších 25,5 milionu EUR na integrovaná řešení pro usnadnění a automatizaci překračování hranic. Přestože bylo v celém schengenském prostoru dosaženo významného pokroku, některé členské státy stále zaostávají, zejména pokud jde o účinné vybavení hraničních přechodů. Komise vyzývá všechny členské státy, aby **bezodkladně urychlily přípravy na** včasné zavedení systému, který v říjnu 2023 schválila Rada pro spravedlnost a vnitřní věci.

Aktuální stav připravenosti hraničních přechodů na zahájení provozu systému EES

Současně probíhají práce s cílem zajistit zahájení provozu **systému ETIAS** v první polovině roku 2025. Převážná většina právního rámce již byla vytvořena⁵⁰. Členské státy, agentura eu-LISA a agentura Frontex musí urychleně zavést ústřední a národní jednotky ETIAS s cílem umožnit lepší identifikaci cestujících. K dnešnímu dni 21 z 30 členských států zavádějících systém ETIAS prohlašuje, že je na dobré cestě k realizaci projektu, zatímco devět členských států uvedlo, že se potýkají s obtížemi, které však nemají vliv na zahájení provozu. Některé členské státy se stále potýkají s problémy při zadávání veřejných zakázek nebo uzavírání smluv, zatímco tři členské státy se potýkají se zpožděním při přidělování finančních zdrojů.

⁵⁰ Bylo přijato 26 prováděcích aktů a aktů v přenesené pravomoci a další tři akty jsou v závěrečné fázi přijímání.

Digitální řešení v oblasti hranic začleněná do důkladných hraničních kontrol

Probíhající vývoj a zavádění digitálních řešení v oblasti hranic poskytuje jedinečnou příležitost k zavedení nejbezpečnějšího a nejpokročilejšího systému správy hranic na světě. Tento vývoj však musí jít ruku v ruce s kvalitními a harmonizovanými postupy hraničních kontrol. Kvalita hraničních kontrol na vnějších hranicích je klíčovou prioritou Unie. Velké toky cestujících sice přinášejí schengenskému prostoru obrovské hospodářské výhody, ale zároveň zvyšují nároky na zdroje potřebné k zajištění kvalitní správy vnějších hranic založené na důkladných analýzách rizik.

Schengenská hodnocení stále poukazují na výrazné rozdíly v kvalitě **hraničních kontrol** na vnějších hranicích EU a zdůrazňují obzvláště nízkou úroveň v některých členských státech. Důvodem jsou omezené zdroje, nedostatečná odborná příprava, neúplné ověřování podmínek vstupu a omezené využívání detekčních zařízení. Při jedné z neohlášených kontrol provedených v roce 2023 byly zjištěny závažné nedostatky⁵¹. Přestože několik členských států⁵² posílilo **systematické kontroly na vnějších hranicích** podle všech příslušných databází, zůstává tato otázka i nadále důležitým bodem zájmu. Funkce vyhledávání otisků prstů v Schengenském a Vízovém informačním systému⁵³ za účelem kontroly bezpečnostních hrozeb a odhalování podvodných zneužití totožnosti se stále využívá nedostatečně. Schengenská hodnocení ukázala, že je třeba zvýšit kvalitu hraničních kontrol prováděných členskými státy pomocí automatizovaných postupů hraničních kontrol (brány pro automatizované hraniční kontroly), aby se zajistilo, že ověřování podmínek vstupu do EU splňuje bezpečnostní normy.

Sdílení **předběžných informací o cestujících** (API) navíc umožňuje příslušníkům pohraniční stráže provádět předběžné kontroly cestujících v příslušných databázích ještě před jejich příjezdem do EU, což posiluje jejich schopnost bojovat proti přeshraniční trestné činnosti a zároveň zkracuje dobu čekání cestujících na vstup do schengenského prostoru. Přestože schengenská hodnocení v roce 2023 ukázala celkově pozitivní obraz spolu s účinným využíváním těchto údajů, monitorovací činnosti prováděné v loňském roce odhalily, že stále existují některé členské státy⁵⁴, které systémy pro shromažďování a využívání předběžných informací o cestujících dosud nezavedly nebo je zavedly nedostatečně. Obnovený rámec dále posílí svůj potenciál automatizací sběru údajů a usnadněním jejich kombinování s údaji ze jmenné evidence cestujících (PNR) za účelem účinné identifikace vysoce rizikových cestujících.

Vzhledem k potenciálnímu riziku pro schengenský prostor musí všechny členské státy **naléhavě zvýšit úroveň hraničních kontrol** zajištěním dostatečných zdrojů, vhodného

⁵¹ Příslušné orgány úzce spolupracují s Komisí za pomoci schengenského koordinátora na rychlém odstranění závažných nedostatků.

⁵² Závažné nedostatky zjištěné ve Španělsku a na Islandu v roce 2022 byly odstraněny.

⁵³ V roce 2023 činil průměrný podíl kontrol ve Vízovém informačním systému na vnějších hranicích prováděných pomocí otisků prstů 48 %. Pozitivním zjištěním je, že Belgie, Island, Lotyšsko, Lucembursko a Nizozemsko splnily 80% hranici.

⁵⁴ Zejména Belgie, Francie, Řecko, Island a Lotyšsko.

školení a účinného provádění hraničních postupů pro odpovídající posouzení podmínek vstupu a včasné odhalení bezpečnostních rizik, včetně posílení využívání biometrické identifikace.

5. BEZPEČNÝ SCHENGENSKÝ PROSTOR VE VYVÍJÍCÍM SE GEOSTRATEGICKÉM PROSTŘEDÍ

Navzdory celosvětovému nárůstu organizované trestné činnosti patří Evropa podle globálního indexu organizované trestní činnosti pro rok 2023⁵⁵ stále k regionům s nejnižší kriminalitou na světě. Je to především důsledek stabilních a pevných rámců pro boj proti trestné činnosti, díky nimž zločinecké organizace nenacházejí na našich hranicích příliš mnoho příležitostí k rozšíření svých operací. Ačkoli globální index organizované trestné činnosti 2023 označuje Evropu za světového lídra v oblasti odolnosti⁵⁶, regionální stabilita zůstává nejistá. Potenciál podnítit radikalizaci v EU mají zejména dopady války na Ukrajině, konfliktu mezi Izraelem a Hamásem a nárůst násilného politického extremismu v bezprostředním sousedství EU. Sítě **organizované trestné činnosti** zároveň využívají nových příležitostí, jak těžit z většího propojení společností.

Snaha o ucelený přístup k boji proti obchodu s drogami

Zločinecké skupiny stále častěji působí ve více zemích a kombinují různé druhy trestné činnosti. Jak bylo zjištěno v roce 2023, velká část násilí spojeného s organizovanou trestnou činností v Evropě souvisí s nezákonným obchodem s drogami, který přitahuje významný počet zločinců a přináší značné zisky⁵⁷.

Rostoucí rozmanitost a složitost trhů s drogami v EU představuje nové výzvy, které vyžadují komplexní evropskou reakci. Nedávno uzavřené **tematické schengenské hodnocení** obchodu s drogami zdůraznilo, že EU a členské státy mají o tomto jevu pouze částečný přehled, neboť je odhaleno a zabaveno pouze malé procento drog, které se do schengenského prostoru pašují. Odhalování musí jít ruku v ruce s rozbíjením zločineckých struktur. Pro zajištění multidisciplinárního přístupu k boji proti obchodování s drogami na všech úrovních je navíc zásadní integrovaná koordinace a spolupráce mezi donucovacími orgány. Cennými zdroji pro boj proti obchodování s drogami jsou schengenské *acquis* a stávající nástroje určené k boji proti organizované trestné činnosti. Pro maximalizaci jejich dopadu je však třeba posílit jejich současné uplatňování.

V říjnu 2023 přijala Komise **Plán EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti**⁵⁸, v němž mimo jiné navrhla opatření k posílení odolnosti logistických uzlů, které bývají obchodováním s drogami často zasaženy, a k rozbití vysoce rizikových zločineckých sítí. Provádění plánu již probíhá, například zahájením činnosti Evropské aliance přístavů. Toto partnerství veřejného a soukromého sektoru spojuje všechny příslušné zúčastněné strany, včetně soukromého sektoru, s cílem navrhnout řešení na ochranu přístavů

⁵⁵ Globální iniciativa proti nadnárodnímu organizovanému zločinu: [Global-organized-crime-index-2023-web-compressed-compressed.pdf](https://www.globalinitiative.net/global-organized-crime-index-2023-web-compressed-compressed.pdf) ([globalinitiative.net](https://www.globalinitiative.net))

⁵⁶ Index definuje „odolnost“ jako schopnost čelit organizované trestné činnosti a narušovat ji spíše na úrovni celku než jednotlivých trhů, a to prostřednictvím politických, ekonomických, právních a sociálních opatření. Celkové skóre 6,27 je mnohem vyšší než celosvětový průměr 4,81. Obzvláště vysoké hodnocení získaly „mezinárodní spolupráce“ (7,24), „vnitrostátní politiky a právní předpisy“ (6,85) a „územní celistvost“ (6,48).

⁵⁷ Podle Evropolu se odhaduje, že maloobchodní hodnota trhu s drogami v EU činí minimálně 31 miliard EUR.

⁵⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o plánu EU pro boj proti obchodu s drogami a organizované trestné činnosti.

před obchodováním s drogami a pronikáním trestné činnosti. Spolu s prováděním určených osvědčených postupů představují tyto iniciativy cenné zdroje pro boj proti obchodování s drogami.

Tato opatření musí být doplněna **intenzivní spoluprací s partnery** z celého světa, aby bylo možné přijímat tvrdá opatření na hlavních dodavatelských trasách. V roce 2023 Komise spolu s dotčenými členskými státy zintenzivnila působení ve třetích zemích, počínaje Latinskou Amerikou. Na základě memoranda o porozumění podepsaného EU a Ekvádorem bude na jaře 2024 svolán politický dialog na vysoké úrovni.

Od opatření ad hoc ke strukturovaným přeshraničním řešením společných problémů

Přeshraniční spolupráce účinně zajišťuje rovnováhu mezi tím, aby byla zachována bezpečnost občanů a zároveň nedošlo k narušení přeshraničního pohybu⁵⁹. V této souvislosti se Komise zabývala zejména **znovuzavedením kontrol na vnitřních hranicích**. Ve zprávě o stavu Schengenu v roce 2023 Komise zahájila konzultace se všemi členskými státy, jichž se kontroly na vnitřních hranicích týkají, s cílem projednat základní důvody znovuzavedení těchto kontrol a jejich dopad. Konzultace se **schengenským koordinátorem**⁶⁰ zdůraznily nesystematičnost kontrol na většině hraničních úseků a obecně zvýšenou přeshraniční spoluprací. Na základě konzultací Komise rovněž přijala nové doporučení (EU) 268/2024⁶¹, které přezkoumává doporučení přijatá v předchozích letech a doplňuje je o poznatky získané v boji proti závažným hrozbám pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost.

V říjnu 2023 některé členské státy v důsledku rostoucího migračního tlaku na vnějších hranicích EU a nárůstu teroristických hrozeb v celém schengenském prostoru znovu zavedly kontroly na nových úsecích vnitřních hranic. Od té doby schengenský koordinátor pokračuje v úzkém dialogu jak s členskými státy, jichž se týkají dlouhodobé kontroly na vnitřních hranicích, tak s členskými státy, jichž se týká novější znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích, s cílem podpořit je při provádění opatření stanovených v doporučení (EU) 268/2024. Díky tomu bylo na několika hraničních úsecích v posledních měsících dosaženo významného pokroku. Všechny členské státy, které znovu zavedly kontroly na vnitřních hranicích, konkrétně uvedly, že výrazně posílily přeshraniční policejní spolupráci se svými sousedy, včetně společných hlídek, a rovněž spolupráci v oblasti zpětného přebírání osob. Na rakousko-maďarské hranici probíhají jednání o zřízení pracovní skupiny pro bezpečnost hranic, která by byla založena na trojstranné dohodě mezi Maďarskem, Srbskem a Rakouskem a umožnila by vyšší úroveň spolupráce v boji proti přeshraniční trestné činnosti a při ochraně hranic. Kromě iniciativy pro regionální spolupráci, která vznikla mezi Rakouskem, Bulharskem, Řeckem, Maďarskem, Rumunskem a Slovenskem na základě přístupu zaměřeného na celou migrační trasu, byla také významně posílena přeshraniční spolupráce mezi Chorvatskem, Slovinskem a Itálií poté, co policejní ředitelé těchto tří členských států podepsali prohlášení o záměru dále

⁵⁹ Schengenský prostor má přibližně 40 regionů při vnitřních pozemních hranicích, které představují 40 % území Unie a téměř 30 % obyvatelstva EU.

⁶⁰ Úř. věst. L, 2024/268, 17.1.2024, s. 1.

⁶¹ Doporučení Komise (EU) 2024/268 ze dne 23. listopadu 2023 o spolupráci mezi členskými státy s ohledem na závažné hrozby pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v prostoru bez kontrol na vnitřních hranicích (Úř. věst. L, 2024/268, 17.1.2024).

rozvíjet vzájemnou spolupráci, včetně posílení dvoustranných společných hlídek a organizace třístranných společných hlídek na chorvatské hranici s Bosnou a Hercegovinou.

Kromě toho Europol zvýšil svou operativní podporu členským státům v boji proti převaděčství migrantů. Prostřednictvím regionální operační pracovní skupiny například podpořil Bulharsko s cílem posílit vyšetřování případů převaděčství.

V návaznosti na tento pozitivní vývoj byly od ledna, února a března 2024 zrušeny kontroly na vnitřních hranicích v případě česko-slovenské, slovensko-maďarské a polsko-slovenské hranice. V nadcházejících měsících se očekává podobný pokrok na italsko-slovenské a slovinsko-chorvatské hranici.

Členské státy mohou i nadále využívat již existující dvoustranné dohody o zpětném přebírání osob nebo ujednání o předání státního příslušníka třetí země zpět do sousedního členského státu, jak stanoví čl. 6 odst. 3 směrnice o navracení. Nedávná judikatura Soudního dvora Evropské unie⁶² potvrzuje, že dočasné znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích nezabývá členské státy povinností uplatňovat pravidla a záruky stanovené ve směrnici o navracení. Tím by však nemělo být dotčeno používání dvoustranných dohod nebo ujednání o zpětném přebírání osob na vnitřních hranicích namísto vydávání rozhodnutí o navracení, neboť tato možnost je ve směrnici o navracení výslovně stanovena. Schengenský koordinátor bude nadále jednat o provádění dvoustranných dohod a ujednání o zpětném přebírání osob a podporovat spolupráci mezi orgány členských států při jejich účinném využívání. Stejně tak budou útvary Komise pečlivě sledovat vytváření praktických opatření pro provádění postupu předávání⁶³ podle revidovaného Schengenského hraničního kodexu.

Schengenský koordinátor bude rovněž nadále podporovat členské státy při posilování jejich přeshraniční spolupráce s cílem postupně ukončit kontroly na vnitřních hranicích, a to zejména na těch hranicích, které vyžadují další společná opatření, konkrétně na francouzsko-španělské, německo-rakouské a německo-polské hranici. Tyto kontroly ubírají důležité zdroje správy vnějších hranic a mají nepříznivý socioekonomický dopad. Po dohodě o revizi Schengenského hraničního kodexu budou mít členské státy k dispozici další nástroje k řešení problémů v oblasti bezpečnosti a migrace pomocí alternativních opatření, včetně nového postupu předávání osob a posílené policejní spolupráce.

V uplynulém roce probíhalo souběžné úsilí o zajištění plného provedení opatření předpokládaných v **doporučení Rady o operativní spolupráci v oblasti prosazování práva**⁶⁴ z roku 2022. Toto doporučení nabízí řešení k překonání výzev v oblasti operativní spolupráce mezi donucovacími orgány členských států. Uskutečnily se čtyři odborné semináře a Komise vyhlásila výzvu k předkládání projektů operativní spolupráce v oblasti prosazování práva, které mají být financovány z **Fondu pro vnitřní bezpečnost – policie** (9 milionů EUR), v jehož

⁶² Věc C-143/22.

⁶³ Postup předávání je novým nástrojem pro řešení druhotných pohybů v rámci schengenského prostoru. Umožňuje členským státům v rámci dvoustranné spolupráce předávat neoprávněně pobývajícím státním příslušníkům třetích zemí, kteří byli zadrženi v příhraničních regionech, do členského státu, odkud přímo přišli.

⁶⁴ Doporučení Rady (EU) 2022/915 ze dne 9. června 2022 o operativní spolupráci v oblasti prosazování práva: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32022H0915>

rámci již bylo financováno šest nových projektů se zapojením třinácti různých členských států⁶⁵. Komise v nadcházejících měsících podá zprávu o opatřeních přijatých k zajištění plného provádění doporučení Rady a bude pokračovat v úsilí o zřízení stálé skupiny odborníků pro operativní spolupráci v oblasti prosazování práva, která bude sloužit jako platforma pro výměnu osvědčených postupů a výzev, jimž donucovací orgány členských států při přeshraniční spolupráci čelí.

V schengenských hodnoceních z roku 2023 byl zaznamenán pozitivní vývoj směrem k **posílení policejní spolupráce**, zejména na místní úrovni. Mnoho členských států nyní umožňuje orgánům sousedních členských států, které se účastní **společných operací**, provádět kontroly totožnosti nebo zadržet osoby, které se těmto kontrolám snaží vyhnout. Jedná se o zásadní opatření, které má zabránit zločineckým sítím, aby využívaly absence kontrol na vnitřních hranicích. Je však ještě třeba, aby členské státy zajistily bezpečnou komunikaci v reálném čase, která by fungovala přes hranice. V současné době probíhá několik projektů, zejména v rámci **projektu BroadNet**, který bude definovat provozní rádiové postupy budoucího celoevropského rádiového systému.

Schengenská hodnocení rovněž poukázala na zlepšení fungování **středisek policejní a celní spolupráce**, která nyní účinněji podporují koordinaci společných hlídek a vypracovávání společných regionálních analýz. Existuje však prostor pro další začlenění těchto zpravodajských informací do posouzení rizik, a to zavedením systematictějších postupů pro výměnu informací. V několika těchto střediscích je třeba urychleně zavést aplikaci sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA), která umožní užší spolupráci a výměnu informací s Europolu.

Členské státy by měly zaujmout **strategičtější přístup** k přeshraniční spolupráci, a to i propojením zpravodajských informací a informací na vnějších hranicích a v rámci schengenského prostoru do jednoho (vnitrostátního) situačního obrazu pomocí posílené spolupráce a výměny informací mezi jednotnými kontaktními místy, s vnitrostátními koordinačními centry a středisky policejní a celní spolupráce za použití aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA). Stávající iniciativy spolupráce musí být zakotveny v regionálních zastřešujících strukturách. Je třeba aktualizovat vnitrostátní strategie a postupy týkající se přeshraniční trestné činnosti a souvisejících problémů, včetně druhotného pohybu. Měly by zahrnovat nové možnosti podle Schengenského hraničního kodexu a možnosti podle doporučení Rady o operativní spolupráci v oblasti prosazování práva. V této souvislosti hraje klíčovou roli **aktualizace dvoustranných dohod** o přeshraniční spolupráci při prosazování práva. Jako příklad může sloužit nová dohoda zemí Beneluxu o policejní spolupráci mezi Belgií, Lucemburskem a Nizozemskem, která umožňuje prohloubení regionální spolupráce⁶⁶, včetně pronásledování a přeshraničního dohledu. Dále pak v rámci příprav na plné uplatňování schengenského *acquis* v Bulharsku a Rumunsku oba tyto členské státy aktualizují své dvoustranné dohody se sousedními členskými státy.

⁶⁵ Polsko, Česko, Německo, Španělsko, Francie, Rakousko, Irsko, Lucembursko, Belgie, Litva, Lotyšsko, Rumunsko a Bulharsko.

⁶⁶ https://www.benelux.int/files/3315/3234/9332/FichePolice_EN.pdf

Výměna informací a ochrana údajů

Bezpečný schengenský prostor vyžaduje stálý tok informací mezi orgány v různých členských státech při plném dodržování vysokých standardů EU v oblasti ochrany údajů. Systém vstupu/výstupu a systém ETIAS spolu s novou databází Eurodac poskytují Unii účinnější nástroje na vnějších hranicích, které podporují identifikaci, brání druhotnému pohybu a přispívají k účinnějším postupům. Díky **obnovenému Schengenskému informačnímu systému** byla posílena vnitřní bezpečnost schengenského prostoru rozšířením přístupu k SIS, možností jeho využití a údajů v něm obsažených. Jeho spuštění v březnu 2023 bylo úspěšně provedeno a integrováno napříč mnoha orgány členských států bez jakýchkoli provozních či technických potíží. Schengenská hodnocení potvrdila, že členské státy postupně využívají nové funkce a vkládají do systému nové kategorie záznamů⁶⁷, ačkoli stále existuje prostor pro zlepšení, aby bylo možné tyto údaje plně využít. Některé členské státy navíc nevkládají údaje o otiscích prstů důsledně a přetrvává také **nedostatek zdrojů a nedostatečné budování kapacit** v rámci centrální SIRENE členských států, což značně ztěžuje celkovou výměnu informací mezi členskými státy. K zajištění úplné výměny informací musí všechny členské státy zřídit plně funkční a dostatečně vybavené jednotné kontaktní místo, jak je stanoveno ve směrnici o výměně informací mezi donucovacími orgány, která byla přijata v květnu 2023. Jak bylo zjištěno během schengenského hodnocení, mnoho jednotných kontaktních míst stále nepoužívá **jednotný systém správy případů**. Přestože více než polovina členských států v legislativním provádění směrnice značně pokročila, úsilí o její provádění je třeba ještě posílit.

Členské státy musí zároveň zajistit, aby zvýšená výměna informací, včetně osobních údajů, mezi donucovacími a soudními orgány probíhala při plném respektování požadavků na ochranu údajů. Orgány, které spravují a používají rozsáhlé informační systémy, musí zajistit, aby se v praxi dodržovaly požadavky na ochranu údajů a aby se jejich dodržování pravidelně monitorovalo s cílem odhalit slabá místa v systémech, včetně nezákonného zpracování osobních údajů. Schengenská hodnocení v roce 2023 potvrdila, že to stále není normou. Orgány pro ochranu údajů navíc ne vždy dohlíží na zákonnost zpracování osobních údajů v rozsáhlých IT systémech důsledně a měly by svou činnost zintenzivnit. Některé orgány pro ochranu údajů stále potřebují více finančních a lidských zdrojů.

Přechod na **digitální správu schengenského prostoru** vyžaduje silnou a agilní správu systémů. Za tímto účelem Komise provádí hodnocení Agentury Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů (eu-LISA) v souladu s článkem 39 nařízení o agentuře eu-LISA⁶⁸.

⁶⁷ Od 7. března 2023 bylo do SIS vloženo více než 430 000 záznamů o navracení, více než 11 500 záznamů o zranitelných osobách, více než 900 záznamů o osobách a předmětech vyžadujících vyšetřovací kontrolu a více než 45 záznamů o neznámých hledaných osobách.

⁶⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1726 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (eu-LISA) a o změně nařízení (ES) č. 1987/2006 a rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a zrušení nařízení (EU) č. 1077/2011.

Priority pro bezpečný a více chráněný schengenský prostor

- Zavést **strategický přístup** k přeshraniční spolupráci, který sladí vnitrostátní a evropské priority a propojí zpravodajské informace na vnějších hranicích a v rámci schengenského prostoru do jednoho (vnitrostátního) situačního obrazu, a to rovněž posílením jednotných kontaktních míst v souladu se směrnicí (EU) 2023/977.
- Zavést nezbytná opatření **policejní spolupráce** k řešení stávajících a vznikajících rizik spojených s migrací a bezpečností v úzké spolupráci se sousedními členskými státy v regionu, a to plným provedením doporučení Rady (EU) 2022/915 o operativní spolupráci v oblasti prosazování práva a v souladu s doporučením Komise (EU) 2024/268 o spolupráci mezi členskými státy.
- Plně využívat **zpravodajské informace** dostupné na všech úrovních úplným zavedením aplikace SIENA, a to i ve střediscích policejní a celní spolupráce.
- Maximalizovat využití **údajů SIS** využitím všech nových funkcí a přidělením zdrojů a kapacit centrálám SIRENE.
- Zajistit, aby zvýšená výměna informací probíhala při plném respektování požadavků na **ochranu údajů**.
- Aktivně přispívat k **plánu EU pro boj proti obchodu s drogami** a organizované trestné činnosti mimo jiné uplatňováním osvědčených postupů uvedených v tematickém schengenském hodnocení boje proti obchodu s drogami.

6. DALŠÍ KROKY

Tato zpráva ukazuje, že bylo dosaženo **zásadních legislativních a operativních změn**, které umožňují provádět priority stanovené ve zprávě o stavu Schengenu v roce 2023. Zejména byla přijata konkrétní opatření ke konsolidaci a dalšímu posílení cyklu správy Schengenu, dalšímu posílení vnějších hranic EU, zvýšení účinnosti systému navracení, posílení vnitřní bezpečnosti, jakož i lepšímu provádění vízové politiky EU. Byly rovněž podniknuty první důležité kroky k dokončení schengenského prostoru, když Rada v prosinci přijala rozhodnutí o zrušení kontrol na vnitřních vzdušných a námořních hranicích Bulharska a Rumunska. Zpráva o stavu Schengenu v roce 2024 uvádí zbývající nedostatky související s prováděním cyklu 2023–2024, jakož i nové výzvy pro schengenský prostor a prioritní opatření pro schengenský cyklus 2024–2025.

Kromě toho Komise v zájmu usnadnění provádění těchto priorit předložila návrh **doporučení Rady pro schengenský cyklus 2024/2025** a vyzývá Radu, aby jej na nadcházejícím zasedání schengenské rady v červnu 2024 přijala⁶⁹.

Prvky předložené v tomto novém schengenském cyklu by měly být základem pro intenzivnější **politický dialog** na vnitrostátní i evropské úrovni, a to jak v Evropském parlamentu, tak v Radě.

⁶⁹ Rámečky s prioritami uvedené v této zprávě by měly být chápány jako doplněk k návrhu doporučení Rady a jejich účelem je poskytnout další souvislosti.